



„...akik arra a következtetésre jutnak, hogy ezek a gondolatok nem függetlenek mai hazai közéletünk időszerű kérdéseitől, megnyugtathatom, nem tévednek. Hiszen a mindent átjáró és megmérgező bizalmi válságnak éppen a hamiskodás, a hazugság az igazi okozója.”

Jézus, az igazmondó ► 3. oldal

„Nem volt kétségem afelől, hogy megteszik, hiszen sokszor voltam áldozata vagy tanúja kegyetlenségüknek, brutalitásuknak. Senkihez sem fordulhattam segítségért. Egyedül Istenhez. Igaz, az ő képét is torzítani akarták bennem.”

Beszélgés egy volt rabszolgával ► 4. oldal

„Jó neked, ha így feszítünk kereszt-re?» – tudakolják a Jézust alakító Vincétől, talán a kérdés morbiditását el-
lensúlyozandóan némi derűtséggel a hangjukban.”

Passióra készülve... ► 10. oldal

„Együtt a bajban” ► 4. oldal
Két miért között ► 7. oldal
Nagyheti gondolatok ► 8–9. oldal
Kereszt-utak ► 11. oldal
Sízsímet – másképpen ► 12. oldal
Húsvét felé ► 12. oldal



Virágvasárnapról húsvétig – nagyheti összeállításunk a 8–9. oldalon

Dies Academicus

Ültessünk-e almafát? – Felelősségünk a jövőért

► **Ültessünk-e almafát? – Felelősségünk a jövőért** címmel rendeztek Dies Academicust – akadémiai napot – múlt hét csütörtökén az Evangelikus Hittudományi Egyetemen (EHE). A konferencia címe a Luthernek tulajdonított közismert mondásra utal: „Ha tudnám, hogy holnap vége lesz a világnak, még ma elültetnék egy almafácskát.” Benne van ebben a mondatban többek között a természetes derűlátás, a remény, mindennapi munkavégzésünk távlati értelme; továbbá az a szemlélet, hogy a történelmet beteljesítő mennyország nem csupán az ember, hanem minden teremtmény számára kínál békés együttélést. Az aktuális és fontos téma sok érdeklődőt vonzott a konferenciára. Külön öröm, hogy nem csupán az EHE hallgatói és oktatói vettek részt rajta, hanem más történelmi egyházak tagjai is szép számmal megjelentek. Így tehát mind az előadók, mind pedig a hallgatóság szempontjából elmondható, hogy ökumenikus megközelítésben vitatták meg a jelenlevők a témát.

Csepregi Zoltán, az EHE rektora megnyitóbeszédében az almafáültetésről szóló szállóige történeti hátteréről és a gondolat eredetéről beszélt. Az *Ószövetségben Jeremiás könyvében*, a 32. fejezetben azt olvassuk, hogy Jeremiás próféta foglyá, és a babiloniak már körbezárták Jeruzsálemet. Jeremiás szántóföldet vásárol, a fejezet végén pedig ezt mondja Izrael Istenre: „Fognak még házat, szántóföldet és szőlőt venni ebben az országban!” Jeremiás könyvének szavai arra biztatnak, hogy vegyünk szántóföldet, és telepítsünk bele almáskertet! – hangzott el a rektor köszöntőjének befejezésekképpen.

AGAPE – Alternatív globalizáció a népekért és a Földért címmel elsőként Gömböcz Elvirának, az EHE tanársegédjének előadása hangzott el. Az előadó szerkesztésében a közelmúltban megjelent, azonos című könyv az Egyházak Világtanácsának dokumentumát és kísérőtanulmányokat tartalmaz. (A könyv bemutatójáról az *Evangelikus Élet március 1-jei számában adtunk hírt.* – A szerk.) Mivel a konferencia ötletét és az előadások témáit e kötet adta, a tanársegéd röviden szólt azokról a kérdésekről, amelyekről a könyvben olvashatunk. Kiemelte, hogy az AGAPE dokumentum a jelenlegi neoliberais szemlélettel az *életet szolgáló gazdaság* vízióját állítja

szembe, mint ami igazságos, fenntartható, valamint szeretetre, méltóságra és a szegények elsőbbségére épül.

Magyarországon a történelmi egyházak most kezdenek el igazán ér-



FOTÓ: SMIDELIUSZ ANDRÁS

demben foglalkozni az ökológia, a globalizáció, a szegénység kérdéseivel. Ennek az öröndetes ténynek a konferencia több előadója is hangot adott. Az első megtett lépések közé tartozik *A teremtés ünnepe* című kötet – benne a Déli Evangelikus Egyházkerület teológiai pályázatára érkezett pályamunkák szerkesztett változatával –, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia *Felelősségünk a teremtett vilá-*

gért címmel kiadott körlevele, valamint az említett AGAPE könyv is.

Hetesi Zsolt, a Fenntartható Fejlesztés és Erőforrások Kutatócsoport tudományos vezetője szemléletes példákkal és fizikai törvényszerűségekre hivatkozva mutatta be a jelenlegi gazdasági válság mélyebb okait. Előadásában hangsúlyozta, hogy a ma használt energiahordozókra épülő gazdaság fenntarthatatlan. Az asztrofizikus *Felért jövő* című tanulmányát sokan megismerhették az utóbbi hónapokban. Az ebben foglalt gondolatokat a szerző több cikkében, előadásában és a közszolgálati televízió *Záróra* című műsorában is kifejtette.

Mondanivalójának lényege, hogy miután az emberiség az energiafelhasználás és a népességnövekedés tekintetében túllépett a korlátain, a Föld eltartóképessége csökken. A problémák mostantól jelentkeznek egyre erőteljesebben. A Föld olaj-

készletei rohamosan fogyanak. A hiány a várt és a valós kitermelés között egyre nagyobb lesz, emiatt néhány éven belül komoly problémákkal kell számolnunk. A jelenlegi világgazdaságnak egyik motorja volt a növekvő olajkitermelés. Tavaly nyár óta azonban már nem növelhető a mértéke, ez a háttere a mai válságnak.

► Folytatás az 5. oldalon

A virágok üzenete

■ SZEVEÉNYI JÁNOS

„Van-e remény még emberi fajunkban?” – kérdezte *Illyés Gyula* 1955-ben, nagyszerű, *Bartók* című versében. A 21. század elején is sokunkat fájdit ez a kérdés.

Valóban addig szaporítja az ember nevű élőlény az életellenes cselekedeteit, amíg felemészti magát és a világot? Lehet-e még fokozni a zűrzavart, a gonoszságot, az esztelenséget? Van-e még érték, amelyet nem tapostak meg, amelyet ne dobtak volna félre?

A pálmák és virágok napjának üzenete: végül mindig eljön a tavasz, a legkeményebb tél után is.

Nehezen jött az idén a virágzás. Bemutatta Tél tábornok, hogy milyen találekony még márciusban is. Átéltünk olyan napot is, melyen reggel még teljes repertoárjával jelentkezett a leghidegebb évszak, de azután kisütött a nap, és néhány óra múlva már nyoma sem volt a hónak, jégnek.

Igen, van reményünk fajunk felől is. A keresztény reménység alapja nem az ember, aki „úgy elaljasult, hogy önként, kéjjel ölt” – mint *Radnóti* írta –, hanem a teremtő és megváltó Isten, aki a hajnal, a reggel, a tavasz, a feltámadás Istené.

Korunk egyik népszerű gondolata a pozitívizmus, vagyis az, hogy elégséges pozitívan gondolkodni és cselekedni, és segíthetünk magunkon. Tévedés, nagy tévedés. Elég, ha a 20. század borzalmaira és a mai válságra gondolunk, és tudjuk, hogy az ember, ha kizárja életéből Istent, az erkölcsi törvényt, a krisztusi program megvalósítását, mire jut.

Az elmúlt század mindkét istentelen és ezért embertelen eszméje szónokolt a humánúmról, a szociális eszméről, de mivel Isten nélkül akartak „paradicsomot”, ahogy ők szokták mondani, „felemelkedést” létrehozni, pokol lett előle.

Isten nélkül mindent pokollá változtatunk: a családi életet, a termé-

zetet, az országot, de Európát is. Hazánkban és az unióban nemcsak gazdasági programra van szüksége, hanem erkölcsre, Istenre, lélekre és szellemre, mert az ember csak akkor ember igazán, ha a szellem irányítja és határozza meg életét.

Van-e remény még emberi fajunkban? Igen, van, ha még időben keressük a materián is túlmutató szellemi-lelki értékeket.

Az igazság pedig valóban odaát van, vagyis odaátról, az isteni dimenzióból érkezik, mint a tavasz. Nem azért jön a tavasz, mert a cinegék olyan kedvesen sürgetik, hanem azért énekelnek a cinegék, mert jön a tavasz.

Reményünk alapja nem az emberi akarat – amely fontos ugyan, de a nagy bajokban kevésnek bizonyul –, nem a földhözragadt vallásoskodás, hanem az Élet Istené, aki az átkot is áldásra fordíthatja.

„Jöjj, Uram Jézus!” (Jel 22,20b)

Ő jön akkor is, ha nem kérjük. Ez az evangélium.

Hallom jó szándékú keresztényektől: ha intenzíven böjtölünk és imádkozunk, akkor jön a lelki ébredés, megújulás. Ez így tévedés. Isten elvárja tőlünk a „nekifeszülést”, hogy tegyük meg azt, amit mi tehetünk meg, de ismerjük a kijelentést: „...nem azé, aki akarja, és nem is azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.” (Róm 9,16)

Jézus bement Jeruzsálembe, akkor is, ha nem kérték, nem várták. Sírt a városon, megtisztította a templomot (ő, de tagadják ma is az ítéző, jajt kiáltó Krisztust!), tanított, gyógyított, ördögöt űzött; és amikor már mindent megtett, ami rábízott, vállalta a szenvedést és a halált. A főpap udvarában pofozták meg! Megkínózták, és mint a szemetet kidobták a haláldombra.

Többet nem tehetett érted és értem az Isten: „...az ő sebei árán gyógyultunk meg.” (Ézs 53,5b)

Várjuk-e, akarjuk-e őt így?

Az igazit, a valóságosat, akit nem hamisít meg a „parázna ész” okoskodása.



ProChrist

Kétség és ámulat
március 30. – április 6. 2009

► Részletek a 13. oldalon

Oratio œcumenica

Mindenható Úristen! Áldunk téged az örömről, különös ajándékokért! A tavaszi napfény melegében, a földből előbújó virágokban, a bimbót nyitó bokrokban és fákban reménységgel ajándékozol meg bennünket! Te vagy az, aki létrehozta és fenn is tartod mindezt!

Áldunk téged a lelkesedésért, frissítő erődért! Az ujjongó tömeg tagjaivá válva kiáltunk feléd! Te beteljesítéd ígéreteidet, hiszen közénk jössz, és emberként ismerhetünk meg téged. Nemcsak egykor, a történelem homályába veszte, hanem ma is, közöttünk is kinyilatkoztatod magad, észrevehetjük nyomaidat.

Áldunk téged a békességért, türelmet adó bölcsességért! Válság és felfordulás közepette te vagy az, aki meg tudsz tartani minket! Van, hogy nem értjük életünk alakulását, és megkérdezzük a bennünket körbevevő világ eseményeinek célját, mégis tudjuk, hogy tőled válasz és vigasztalás érkezik.

Urunk, kérünk, légy mindazokkal, akiket szeretünk, és azokkal is, akikre gondolva elnehezedik a szívünk. Engedd, hogy átéljük a virágvasárnapi örömet, jelenléted vigasztaló erejét!

Kérünk kis közösségeinkért, családjainkért, barátainkért, munkatársainkért, az alánk és a fölénk rendeltékért. Hogy sokszor és sokféleképpen nyilvánvalóvá váljon előttünk az istencsere lehetőség, és egészen szűk környezetünk is észrevehesse a változást.

Kérünk, Urunk, egyházunkért, gyülekezetünkért, hogy hitelesen tudjuk hirdetni az örök élet örömhírét, és Jézus-követésünk, kereszténységünk ne legyen csupán formális.

Urunk, imádkozunk országunkért és vezetőiért. Te adj mindenkinek elegendő bölcsességet és embertartást, amikor a saját vagy mások sorsáról dönt. Siess segítségünkre, Urunk, mert egyedül elveszünk!

Eléd hozzuk azokat, akik valamit vagy valakit elvesztettek az elmúlt héten, azokat, akik magányukban szenvednek, azokat, akik betegágyban töltik napjaikat. Te értelmet tudsz adni a nehéz napoknak, te tudsz gyógyítani és vigasztalni. Küldd el angyalaidat, akik hírt visznek rólad és tőled, és engedd, hogy észrevegyük, ha nekünk kell azokká válnunk! Ámen.

SEMPER REFORMANDA



„Aztán iparkodjék az ember a lehető legteljesebb hittel járulni a szentséghez, s legyen egészen bizonyos afelől, hogy benne kegyelmet nyer. Mert ki-ki annyit kap, amennyit hitével megragad. A legfőbb előkészület tehát a hit.”

► Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztények!
(Szabó József fordítása)

VIRÁGVASÁRNAP (PALMARUM) – ZOF 3,14-17

Örömet ígérő jövő?

„Ujjongj, Sion leánya! Kiáltás örömdobozban, Izráel!” A felszólítás hatott. Ujjongtak, kiáltottak, vigadtak teljes szívből. Azután jött a hirtelen változás, és az ujjongás helyett szitkozódtak vagy sírtak. Az örömkialtás helyett jajveszékeltek, vagy „Feszítsd meg!”-et kiáltottak. A vigalom helyett következett a kivégzés és a pokolian maradosó gyász. Pedig csupán néhány nap telt el virágvasárnapról nagy-péntekig. S mégis ekkora a fordulat.

Virágvasárnap evangéliumát 2009-ben egy ószövetségi próféta, Zofóniás sorai szólaltatják meg. Ennek biztatató szavát kell jól megértenünk, szívünkbe zárnunk. Engednünk kell, hogy hasson ránk, engednünk kell, hogy életté váljon bennünk.

Amikor a próféta megszólal, és örömről, ujjongásról beszél, akkor a jövőre mutat: Örvendj, majd ez és ez fog történni. Miből táplálkozhat Isten gyermekeinek öröme? A múltból, a jelenből vagy a jövőből? Mindenképpen Isten nagy tetteiből! Isten népének életformájához hozzátartozik, hogy újra meg újra emlékeznek, s ezzel számukba veszi, mit tett az Isten. Úgy jár-kelek, hogy keresi Isten lábnyomát, keze munkájának nyomait a jelenben. S úgy gondolkodik, hogy készül a jövőre, arra, hogy a jövő nem csak kérdőjeleket rejt számára. A jövő igazán biztos pontja Isten jelenléte, cselekvő szeretete, jövőt készítő döntése.

Virágvasárnap nagyhét nyitánya. Ebbe a napba – mint nagy zenei művek nyitányába – összesűrűsödik minden, ami a következő szakaszban ránk vár. Kezdődik a nagyhét, s mi elindulunk 2009 nagyhétének útján, de vajon mi vár ránk? A kérdés – mi vár ránk? – állandó vendég manapság az életünkben. Nemhogy

hosszú távon, de pár napra is alig tudunk tervezni. Pillanatról pillanatra változik a politika, a gazdasági helyzet. A felgyorsult világban szinte minden hirtelen jön, váratlanul érkezik. Nem is tudunk igazán készülni rá.

A keresztény ember számára ez is másként van! Mi tudhatjuk, mi vár ránk, s még inkább azt, ki vár ránk. Ezért van okunk örömről, sőt ujjongásra akkor is, ha a környezetünk tanácstalan, panaszkodik. Mi is tagjai lehetünk a virágvasárnapi ujjongó tömegnek, a Jézust váróknak és fogadóknak. Azzal az alapvető különbséggel, hogy mi már nem vagyunk azon az ördögi kényszerpályán, hogy ujjongókból tagadókká váljunk, üdvözlegyet kiáltókból „Feszítsd meg!”-et ordítókká legyünk. Számunkra nagyhét – minden szomorúságával és gyászával – húsvét felé tart, a találkozás csöndes öröme felől a megváltás belső öröme felé az újjáérett, halálán átívelő élet öröme felé.

Mi vár ránk rövid és hosszú távon? – tegyük fel a kérdést mai igénk fényében. Mi vár ránk ezen a héten, és mi vár ránk életünk következő hosszabb (?) szakaszában? A kettő szorosan összefügg. Örvendj teljes szívedből – kezdődik a biztatás –, vagyis nemcsak egy kicsit, nem bizonyos dolgoknak, hanem teljes szívedből. Itt már érezhetjük: nem mulandó, világi örömről, nem valamiféle gyorsan elszálló, az aktuális helyzeten fellelkesedő örömről van szó. Hanem arról a szüntelen örömről, amelyre Pál is biztatott a *Filippi levélben* (4,4), és amely az Úr közelségéből származott. Mi így indulhatunk a nagyhétre, s így kezdhethetjük

A VASÁRNAP IGÉJE



(miért is ne lehetne 2009 virágvasárnapja új szakaszkezdés?) az életünk új szakaszát.

A Krisztus előtt leírt és meghirdetett ige önmagában is gyönyörű bátorítás és ígéret, de a kereszt felől nézve, az „elvégeztetett” mondatot hallva már sokkal többet jelent. „Elveszi rólad az Úr az ítéletet, eltávolítja ellenségedet. Velel van az Úr, Izráel Királya: nem kell többé veszedelemtől félned.” (15) Ez megtörtént, ránk is érvényesen a golgotai kereszten! Magára vette az ítéletet, amely számunkra végzetes lenne. Térdre kényszerítette, eltávolította az életünkre, sőt örök életünkre törő ellenséget, a sátánt.

A gonosz lehet, hogy próbálkozik még, az ellenség lehet, hogy vissza akar jönni, ellentámadásba fordulva, de Krisztus már legyőzte, s mi a győztes csapat tagjai lehetünk, ha megmaradunk önállóan. Önálló, akitől semmi nem szakíthat el (Róm 8,34). A virágvasárnapi út erre felé vezet: újra megjeleníti, hogy újra valóságként éljük meg a „keresztünk közti trónoló” Úr hatalmát.

Nagyhéti lépéseink ismét közelebb vihetnek a nagy titokhoz: Krisztus megváltott minket a kereszten. Ez az egyedüli reménységünk. Másként nincs menekvés az ellenség elől, másként az életet el nem élhetjük. Egyedül Krisztus keresztje a reménységünk – ezért az örömünk is. Örömünk, hiszen ami megtörtént, ami elvégeztetett, a miénk lehet. Ezen a nagyhéten

is újra. Mi vár ránk az előttünk álló napokban? Ez a nagy öröm – feltéve, ha nem lótas-futással, ünnepi látszat-előkészületekkel, sütéssel-főzéssel, ügyintézésrel töltjük az életünket igehallgatás, imádság, csendesség, elmélyülés helyett. S ha ez sikerül, akkor nagyhét nem tűnik el nyomtalanul a húsvét utáni hétköznapi napokban, hanem az öröm folytatódik.

Kiderül azonban még valami. Az, hogy nem csupán az én örömről vagy a miénkről, az egyház örömről van és lehet szó. Ő, az egyház Ura, a mindenható Isten örül nekünk. Ez a nagyhéti evangélium! Örül, mert szeretet. Nem azért, amilyenek vagyunk, de látva azt, vele milyenek lehetünk. Nem azért, mert szeretetre méltók vagyunk, hanem azért, mert ő nem tud nem szeretni, ő maga a Szeretet. Ő, aki eljött közénk, s nemcsak szóval, hanem az ellenség szeretetéről, hanem „szerette övét e világban, szerette őket mindvégig” (Jn 13,1). Minket is. Még engem is.

Induljunk a nagyhétre a próféta nagyhéti világgosszában felragyogó zárásával: „Velel van Istened, az Úr; ő erős, és megsegít. Boldogan örül neked, megújít szeretetével, ujjongva örül neked.” (17)

■ HAFENSCHER KÁROLY

Imádkozunk! Uram, mi, emberek mindig azért indulunk el egy útra, hogy bennünk is elinduljon valami. Add nekünk, hogy nagyhét útját járva közel kerüljünk hozzád, formálódjon életünk, tisztuljon szívünk, növekedjék örömünk. Add, hogy a virágvasárnapi hozsannától eljussunk a húsvéti győzelmi éneket éneklők köré. Krisztusért. Ámen.

Én lelkem, útra készülj

► Virágvasárnap a böjti időszak utolsó hetébe lépünk. Arra emlékezünk, hogy Megváltónk utolsó földi hetének kezdetén bevonult Jeruzsálembe, szenvedései, elítélése, halála és feltámadása színhelyére.

Az ünnep bibliai igéi két alapvető üzenetet hordoznak. Az evangélium *Máté evangéliumának* 21. fejezetéből Jézus Jeruzsálembe való bevonulásának konkrét történeti eseményét beszéli el, s ezzel a vasárnapnak az egyházi esztendőben elfoglalt helyére utal: Jézus Krisztus szenvedéstörténetének nyitányára emlékezünk ezen a vasárnapon.

Az epistola, a *Filippi levél* 2. fejezetének ismert Krisztus-himnusza a pusztá történeti visszatekintésnél nagyobb ívet rajzol a virágvasárnapi esemény kapcsán, hiszen a megváltás egészét állítja elénk ezen a vasárnapon. Nemcsak azt, ami éppen történik, hanem Krisztus megtestesülésétől kezdve végigvezet bennünket az üdvörténeten, s megszólal benne a Jézus Krisztus halál fe-

lett aratott győzelméről, mennyi dicsőségéről szóló bizonyágtétel is.

E kettős üzenet kibontása jellemzi az ünnep graduáléneket is: *Én lelkem, útra készülj* (EÉ 209). A harmadik versszak első sorában ezt énekeljük: „Most mint király vonulsz be, / Ujjong a népsereg, / De kész, Uram, a tör is, / Hogy foglyul ejtsenek.” E sorok fejezik ki talán leghűbben virágvasárnap üzenetének említett kettősségét: az örömet Jézus királyságának felismerése kapcsán és a szenvedés elkerülhetetlenségét, amelyet Jézus tanítványainak többször is előre elmond.

Az ének szövegét *Abraham Klesel* (1636–1702) sziléziai lelkész, teológus írta eredetileg német nyelven. Kleselnek énekeskönyvünkben ez az egyetlen énekszövege. Érdekes, hogy gazdag és kifejezetten virágvasárnapi mondanivalója ellenére a német evangélikus énekeskönyvek törzsanyagában nem szerepel.

Énekünk gazdagsága és szépsége elsősorban abban ragadható meg, hogy minden versszakában túl is mutat virágvasárnapon, s a nagyhét eseményeit vetíti előre. Nem engedi azt sem, hogy az éneklő egyszerűen emlékezőként élje meg ezt az idősza-

ÉNEKINCSTÁR



Eged Isten dicsérünk,

hanem már címében is a – lelki értelemben vett – bekapcsolódásra buzdít Jézus Krisztus szenvedéstörténetébe. Erre utal már az első sor felszólítása is: „Én lelkem, útra készülj, / Kísérel el Uradat!” Így az ének egyben nagyhéti-húsvéti meditatívónak is tekinthető.

Énekünk szövegében egyfajta keretes szerkezetet fedezhetünk fel. Az első és az utolsó két versszak egészében fogalmazza meg virágvasárnap és a nagyhét üzenetét a keresztény ember számára. Az első versszak arról tesz bizonyosságot, hogy Jézus szenvedéseinek szemlélése, az ő lelki értelemben történő elkísérése szenvedésének útján megtaníthat bennünket is mindennapi életünk keresztjének hordozására. A második versszak ezt a gondolatot a közösség képének felvillantásával erősíti meg. Keresztelő János bizonyágtétele az Isten Bárányáról itt együtt szólal

meg Sion leányainak az Ószövetségből vett képével, s ezzel arra a közösségre, az egyházra utal, amelynek alapját éppen azok az események képezik, amelyekre ezekben a napokban emlékezünk.

A harmadik és negyedik versszak Krisztus sorsának ambivalenciájára, a személyéhez való viszonyulás elmentmondásosságára összpontosít. Egyrészt a bevonuláskor tapasztalható ujjongó öröm, másrészt az elítéltetés gyötrelme szólal meg itt. Hangsúlyos azonban az a bizonyágtétel is, hogy nem emberi szeszély vagy pusztá sorszerűség rendezi így az eseményeket, hanem a történelmet irányító Isten, aki így szerzi meg minden benne hívó számára a váltáságot és az üdvösséget.

Az ének „keretének” második részét az ötödik és hatodik versszak képezi. Az ötödikben a húsvéti győzelem előrevetítése szólal meg, a hatodikban pedig a szerző arra biztat, hogy a virágvasárnapal kezdődő nagyhéti eseménysorozat minden keresztény emberben egyrészt bűnbánatot, másrészt reménységet ébresszen, de vigasztaljon is a szenvedések között.

■ WAGNER SZILÁRD



WWW.MYLUTHER.HU

Evangelikus Élet



Az Evangelikus Élet 2005., 2006., 2007. és 2008. évi lapszámai PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

Péterfy-nap Győrött

▶ **1991-et írtunk, amikor a győri evangélikus gyülekezet vezetősége zöld utat adott az evangélikus iskola újraindításának. Bátor lépés, bátor kezdeményezés volt ez akkor. Isten megáldotta és megsegítette a terv megvalósítását, kivitelezését. Az iskola- és óvodaépületben tiszta, világos, egészséges környezetben tanulhatnak a gyermekek. Érték született tizennyolc évvel ezelőtt a győri gyülekezetben.**

Az intézményt az első időszakban egyszerűen evangélikus általános iskola és óvodának hívták, majd a tizedik évforduló alkalmával kapta a Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ nevet. És folyamatosan erősödött.

Az 1993–94-es tanévben két óvodás csoportban 58 kisgyermeket neveltünk, ma öt csoportban 240-en vannak. Akkor az általános iskola tíz osztályában 242 diák tanult, ma 24 osztályban 650-en. Akkor a gyermekekkel 23 pedagógus foglalkozott, ma háromszor annyi.

Idővel kialakultak az intézmény hagyományai is. Ilyen az évente megrendezett Péterfy-nap is. Erre idén e hét első napján került sor.

Az események a győri Öregtemplomban Csorbáné Farkas Zsófia iskolalelkész beiktatásával vették kezdetüket. Ezután diákok és tanárok az iskola folyosóján lévő Péterfy-emlékfalnál tisztelegtek a névadó emléke előtt. Neves előadót is sikerült meghívni az idei rendezvényre: délelőtt a diákoknak, délután a győri gyülekezet tagjainak tartott előadást dr. Papp Lajos szívsebészprofesszor.

Természetesen a tanulók is kivették részüket a programokból, hiszen két versenyt is rendeztek ezen a napon: az illemtani vetélkedőt, illetve a Sajó Károly megyei környezetvédelmi vetélkedőt. A labdarúgás hívei sem unatkoztak, mert a Győri Dózsa pályáján országos focikupát rendeztek az ország evangélikus iskolái számára.

A Péterfy-nap hagyománya az év diákjának megválasztása is – a kitüntetett címre most hatan aspiráltak. A jelöltek mellett kampányoló osztályok az iskola legkülönbözőbb helyeire kirakott plakátokon ajánlották a többiek figyelmébe jelöltjüket, illetve az iskola aulájában mutatták be prezentációjukat. (Az első két helyezett diák osztálytársaival egyetemben vehet majd részt egy Nemescsóra szervezendő jutalomkiránduláson.)

■ KISS MIKLÓS

Beiktatták az oktatási központ iskolalelkészét

▶ **A győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ iskolalelkészét, Csorbáné Farkas Zsófiát hétfőn, a Péterfy-nap keretében iktatta be hivatalába Kiss Miklós, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese a győri Öregtemplomban. Az ünnepélyes alkalom igehirdetési alapigéje 1Tim 4,12 volt: „Senki meg ne vessen ifjú korod miatt, hanem légy példája a hívőknek beszédben, magaviseletben, szeretetben, hitben, tisztaságban.”**

érettségizett. 2006-ban Győrött szentelte lelkésszé Ittész János püspök. A helyi gyülekezetben beosztott lel-



FOTO: MENYES GYULA

készként kezdte szolgálatát, egy évre rá kapott megbízást az iskolalelkész feladatára. Ezt „kísérő szolgálatnak” tekintik: szeretné Isten igéjével kísérni tanítványait, és szeretne jelen lenni családjuk életében. Eddigi tapasztalatai egyértelműen pozitívak – úgy érzi, hogy közte és a diákok között elindult egy olyan kommunikációs folyamat, amelyre már lehet építeni, amelyet tovább lehet fejleszteni.

Az ünnepi iktató istentiszteleten szolgált a pedagógusok kórusa és az iskola tanulóiból álló kicsinyek kórusa is.

■ K. M.

Csorbáné Farkas Zsófia Zsolt 119,105 alapján prédikált: „Lábam előtt mécses a te igéd, ösvényem viláosságá.”

A beiktatott iskolalelkész a győri evangélikus iskolában kezdte tanulmányait, majd a soproni liceumban

Tudom, hol van Zákány!

A III. evangélikus borfesztivál margójára

Sokféle és sok helyről – Zákánytól Tállyáig, Pécstől Kőszegig – származó kincsbe belekóstolhattunk. Fantasztikus borokat termelnek az evangélikus szőlősgazdák. Azok is, akik ebből élnek, és ipari méretekben készítik a bort, s azok is, akik hobbiként művelik a „kiszirtokot”. Szín, illat, ízvilág. Hogy mi minden ki nem kerül a szorgalmas evangélikus emberek keze alól...

A harmadik éve megrendezett evangélikus borfesztiválon idén nyolcvanhét különböző bort bíráltak el a nagyérdemű zsűri tagjai. Nem véletlen a jelző, hiszen a bírálók közt ott volt a magyar szőlész-borász szakma színe-java: Urbán András, a Hegyközségek Nemzeti Tanácsának volt főtítkára, Kállay Miklós professor és még sokan mások. Szavuknak súlya volt, értékelésük rangot adott a találkozóknak. Két fontos előadót fel kell jegyezni még a krónika számára: dr. Brazsil József egyetemi docens Keszthelyről érkezett. Gondolatai nemcsak magas szakmai színvonalról tanúskodtak, hanem igazán mély emberségről, haza- és emberszeretetről is. Győre Dániel az Agrárgazdasági Kutatóintézetből évről évre egyre izgalmasabb témákkal lepi meg a résztvevőket. Aki pedig a háttér, motorja volt az együttlétnek: Nagy Eörs testvérünk Badacsonytomajból.

Miért érdemes Révfülöpre jönni? – tette fel a kérdést az egyik résztvevő. Sietett a választ is megadni: azért, mert az evangélikus borfesztiválon egyensúlyban van a szakmai, a baráti, a testvéri közösség, lehet tanulni, és lehet lelkileg épülni.

Egy másik arról beszélt, hogy ő megengedhetné magának, hogy külföldre menjen üdülni, de számára az igazi ünnep az, ha Révfülöpön lehet az evangélikus borosgazdák között, olyan társaságban, amely már szinte családá vált. Ugyanakkor nem engedhetné meg magának, hogy a metszés idején

eljöjjön, hisz maga helyett munkást kell fogadnia – mégsem tudja megtenni, hogy otthon maradjon, mert Révfülöp nélkül nem telhet el egy év.



87-féle bort bíráltak

Révfülöp ezeknek a nagyszerű embereknek már nem csupán egy bala-toni falu neve, hanem egy gondolkodásmód, egyfajta lelkiület és egy mély emberi-testvéri közösség védjegye.

Idén is örültünk egymásnak, örültünk Isten folyékony ajándékának éppen úgy, mint a láthatatlan Lélek áradásának. Külön ajándék volt, hogy új arcokkal, kedves emberekkel gyarapodott a „család”. A borfesztivál ünnepé lett, hogy a hétköznapi munkában, a fáradtságos szőlőművelés is új értelmet nyerjen.

Megvallom töredelmesen, hogy a múlt hétvégéig nem tudtam, hol van Zákány. Nevét hallottam, elhelyezni a térképen azonban nem tudtam. Most viszont már nemcsak egy kedves arc kapcsolódik hozzá – Németh Zoltáné, aki idén a borfesztivál nagy aranyérmét hazavihette –, hanem tudom azt is, hogy Dráva menti település, amelyet az Úristen különös jókedvében teremthetett (merthogy olyan szép). És azt is tudom, hogy olyan munka folyik az ottani szőlőkben, amelynek eredménye méltán válhat országos hírűvé.

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Jézus, az igazmondó

ÉGTÁJOLÓ



Ha egy magukat kereszténynek mondó emberek között rendezett közvélemény-kutatásnak az lenne az egyik – igaz, ebben a formában nem túl gyakran megfogalmazott – kérdése, hogy szeretik-e Jézust, feltételezhetően mindenki vagy majdnem mindenki szívből és egyértelműen igennel válaszolna. De ha a következő kérdés az lenne, hogy miért szeretik Jézust, akkor valószínűleg sokféle indoklás, magyarázatot hallhatnánk.

Ez így is van rendjén, hiszen ezernyi okunk van arra, hogy szeressük őt. Persze azt azért sosem feledhetjük, hogy mi csak viszonszerethetjük, mert ő – ahogy János apostol mondja – előbb szeretett minket (1Jn 4,19). Mi ebben sem előzhetjük meg őt, csak válaszolhatunk az ő embermentő irgalmára és szeretetére. Hiszen ő azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet (Lk 19,10).

Kedves olvasók! Én most hetilapunk nyilvánossága előtt – amely a példányszám miatt sajnos ország-világ előtti nyilvánosságának azért nem nevezhető – vallomást teszek arról, hogy sok egyéb ok mellett azért is szeretem Jézust, mert mindig igazat mond. Szószátyár és szóinflációs korunkban ez olyan kincs, olyan ajándék, amelyet aligha tudunk méltóképpen megbecsülni. Nem alakulhatnak úgy a helyzetek, a körülmények, hogy ne

mondana igazat. Amikor küldetésének beteljesedéséről, a rá váró keresztéről beszélt, amikor tanítványaitól búcsúzott, és felkészítette őket eljövendő apostolságuk próbatételeire, amikor tönkrement életű emberek kértek tőle segítséget, soha nem mondott utólag hamisnak bizonyuló szavakat, és soha nem hitegette az övéit kancsalul festett egék álomképeivel. Lenyűgöző, bizalmat ébresztő és imádni való az ő igazmondása.

Nem volt ez könnyű lecke egykor tanítványainak, és nem könnyű lecke ez ma nekünk sem. Sokszor okozott egyes emberek és kisebb-nagyobb közösségek életében is alig gyógyuló sebeket, fel nem dolgozható csalódásokat az, hogy hamiskodó, a valós állapotokat letagadott nyilatkozatokkal félrevezették őket. De Jézus nem így tesz. Ő mindig vállalta és vállalja az igazmondást. Életünkéről, állapotunkról felállított diagnózisa tévedhetetlenül pontos, megállapításai helytállóak. Nem vezet félre, nem csap be bennünket. Néven nevezi a bűnt, lehatol a bajok gyökeréig, feltárja a rejtegetett, letagadott fertőző góccokat. Mert nem akarja azzal növelni a bajt, hogy elfedi.

Ezért állt meg az egyház kétezer esztendő óta – le nem tagadható emberi gyengeségek, hamiskodások, bukások, máglyatűzek, üldözések,

testvérietlen indulatok, szólamok, gyűlölködések ellenére –, és ezért marad is meg az egyház az idők végezetéig: mert fundamentuma Jézus igéje. És az ő szava, ígéretei igazak.

Mindig igazat mondott, és igazat mond most és mindörökké. Ezt tette akkor is, amikor tanítványait óv szeretettel előre figyelmeztette arra, hogy az ő békességének lesznek ellenségei. Ezért a tanítványok békessége nem magától értődő kincs.

A sálom, az eiréné, az Isten adta békesség napról napra, újra és újra küzdelemben megszülető valóság. Mert belső és külső veszélyek leselkednek rá.

Igen, Isten békességének voltak és vannak ellenségei. Olykor még saját szívünk is az, amikor inkább álomvilágba menekülünk, amikor azt gondoljuk, hogy megússzuk, ha letagadjuk a bajt, kikerülhetjük a közeledő veszedelmet, ha becslukjuk előtte a szemünket. Bizony nem könnyű belátni, egyszer s mindenkorra megtanulni, hogy a struccpolitika soha nem segít.

De hála Istennek, igazat mondott akkor is a Mester, amikor megígérte, hogy ő mégis békességet ajándékoz az övéinek. Ehhez megvan a hatalma, és megvan a lehetősége is, mert ő legyőzte a világot. S egyébként is, ő nem úgy adja a békesség ajándékát, ahogy a világ (Jn 14,27). A szeretettel kimondott igaz szóval, vagyis igéjével és a minden napon velünk maradó szeretetével teremti meg azt azoknak a szívében és életében, akik hisznek neki, és bíznak benne. Tudom, hogy sokakkal együtt tanúsíthatom, neki mindig hihetünk, Jézus Krisztus méltó a bizalmunkra!

Kedves olvasó! Azokat, akik arra a következtetésre jutnak, hogy ezek a gondolatok nem függetlenek mai hazai közéletünk időszerű kérdéseitől, megnyugtathatom, nem tévednek. Hiszen a mindent átjáró és megmérgező bizalmi válságnak éppen a hamiskodás, a hazugság az igazi okozója. Sőt ezentúl egyetértek azokkal is, akik szerint még a globális pénzügyi, gazdasági válság is azért robbant ki, mert a neoliberalis piacimádát az üzleti, gazdasági életben is a melegágya lehetett az ügyeskedéseknak, a törvényesség határát igencsak súroló – és nemritkán át is lépő – nyereszkedő akcióknak. Ezek bizony a hazugság sajátos

formái. És mára oda jutottunk, hogy nemcsak a válaszok, hanem már nagyon sokszor a formálódó kérdések is hamisak, álságosak. Naponta tapasztaljuk ezt.

Jézus Krisztus egyházának tagjaként mi mégsem tehetünk mást, mint hogy felvesszük a harcot e mai veszedelem ellen. Ez csak úgy lesz lehetséges, ha minden esetben megalkuvás nélkül arra törekszünk, hogy az igazság és szeretet kettős mértéke szerint formáljuk szavainkat és cselekedeteinket.

Már csak azért is, mert mi sosem csak a magunk hitelességét, megbízhatóságát kockáztatjuk, ha e világ szokásai szerint szólunk és cselekszünk, hanem annak a tekintélyét és jó hírnevét veszélyeztetjük, aki maga az Igazság, és akiről azt valljuk, hogy ő a mi Mesterünk, az igazmondó Jézus.



Ittész János püspök Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Dies Academicus

Ültessünk-e almafát? – Felelősségünk a jövőért

► Folytatás az 1. oldalról

A megoldás a zöldenergia lehetne, de már az erre való áttérést is korábban kellett volna elkezdenünk, mintegy húsz évvel ezelőtt. Hosszú távú tervezésre, a hatékonyság növelésére és a növekedés megállítására van szükség, továbbá új jövőképre, hálózatok kiépítésére, igazmondásra és szeretetre.

A gazdaságetika szempontjait mutatta be Boda Zsolt közgazdász és politológus, az MTA Politikai Tudományok Intézetének tudományos főmunkatársa. Azt, hogy milyen kötelességeink vannak a jövő nemzedékekkel kapcsolatban, négy területen vizsgálják: a természeti tőke állapotának megőrzése és továbbadása, a humán tőke, a szellemi tőke és pénzügyi tőke állapota. Magyarország sajnos mind a négy tényező tekintetében nagyon rosszul áll. Az előadó idézte James Lovelockot, a Gaia-elmélet megalkotóját, aki néhány évtizeden belül drámai változásokat helyezett kilátásba a földi létre nézve.

A probléma az, hogy egyéni szinten is, és kormányzati szinten is foglyai vagyunk megszokott életformáknak. Szeretjük a kényelmet, és amíg nincs erre kényszerítő erős külső tényező, addig nem szívesen adjuk ezt fel. A technikai megoldások nem lesznek elegendők a jövőre nézve, az értékek szintjén van szükség elköteleződésre. Az értékalapok között említhető a lokalitás elve, az elővigyázatosság elve, továbbá a fogyasztás és a termelés terén a kiterjesztett felelősség vagy a mértékletesség elve. Ezen elvek mentén szerveződő mozgalom például a fair trade (méltányos kereskedelem). A fenntartható életmódra ösztönzésben nagy szerepe van a civil társadalomnak is.

Szalai Erzsébet szociológus, kutatóprofesszor, az MTA Politikai Tudom-

szerepe. Ez a megújulás várhatóan a termelési viszonyok megváltozását is magával hozza. Az előadónak számos cikke jelenik meg különböző sajtóorgániumokban, nézeteinek legrészletesebb kifejtése *Az újkapitalizmus és ami utána jöhet* című, 2006-ban megjelent könyvében található.

Teológiai megközelítésből beszélt a jövőképes kereszténységről és az életképes jövőről Bérés Tamás, az EHE docense. A teológia feladata többek között az, hogy kinyissa a perspektívát azok felé a mélységek felé, amelyekről más tudományok nem tudnak beszélni. Nem elegendő a morál szintjénél megállni, hanem tovább kell mennünk a vallás és az esztétika szintjére – állapította meg.

A bibliai esztétikára az előadó három példát mutatott be: a teremtés leírását Mózes könyvéből, Jób történetét, és 1Kor 15,33–41-et. „Nem minden test egyforma, hanem más az embereké, más az állatoké, más a madaraké, és más a halaké. Vannak mennyei testek, és vannak földi testek, de más a mennyek fényessége, és más a földieké. Más a nap fényessége, más a hold fényessége, és más a csillagok fényessége: mert egyik csillag fényességben különbözik a másik csillagtól.” (1Kor 15,39–41)

Az előadó hangsúlyozta az ökuméné fontosságát: szükség van arra, hogy a keresztények megtalálják egymást a jövőért végzett munkában. A különböző keresztény felekezeteknek és közösségeknek együtt kell működniük a világért. Ez a cél mozgatja az ECEN (Európai Keresztény Környezeti Hálózat) szervezetét is (www.ecen.org). Ez a szervezet bátorítja és gyakorlati útmutatással látja el a keresztény közösségeket annak érdekében, hogy életmódjuk harmóniába kerüljön a környezettel.

A kerekasztal-beszélgetésből álljon itt három gondolat. Gáncs Péter, a

rál útja. Ha megváltozik gondolkodásunk, akkor ezzel a rendszer is változik egy bizonyos kritikus tömeg elérése után. Ezért beszélünk kell a problémákról, és először a fejekben kell megtörténni a változásnak. Előadásában erkölcszociológiai alapelvekről szövegezte a gazdasági gondolkodásmód megváltoztatásában fontos szerepet játszanak. Az etika útján kiutat találhatunk a válságból – jelentette ki. Az új gazdasági modell a teológia és a közgazdaságtan tudományterületére alapozhat. A gazdasági folyamatok az emberből indulnak ki, tehát a gazdaság megváltoztatásához az emberi gondolkodásnak kell megváltoznia. A gazdaság van az emberért, nem pedig az ember a gazdaságért – állítja az alternatív közgazdaságtan számos képviselője, valamint az egyház társadalmi tanítása, szemben a főáramú közgazdaságtan képviselőivel. Az erényetika által vezérelt gazdaság olyan gazdaság, ahol nem a haszon elérése a mindeken felett álló cél (profitéhség), hanem a gazdasági tevékenység az emberek számára hasznos termékeket vagy szolgáltatásokat állít elő. A hasznosság jelenti tehát ebben a szemléletben az elsődleges célt. Ez az a fajta gazdaság, amely eszközként tud szolgálni az emberek boldogulására, ezt nevezi az AGAPE dokumentum életet szolgáló gazdaságnak.

Az egyháznak két fontos feladata az értékek őrzése és közvetítése, valamint a vigasztalás – állapította meg Hetesi Zsolt. A válság egyfajta átrendeződést is magával hoz. Helyes értékrendet kaphatunk: az ember eredendően vágyik a természetfeletire, s ezt a vágyát a nyugati világban jelenleg az anyagi világ pótszereivel próbálja kielégíteni. Most lehetőség lesz fókuszot állítani és az anyagi javak birtoklása helyett természetfölötti felé fordulni.

niájába illeszkedve végbemegy, akkor még talán Isten is odaköltözik (Mk 6,50–51), és megindulhat a változás.

A konferencia zárszavát Bérés Tamás olvasta fel a Teremtés könyvének 2. fejezetéből (2–4. vers). Amíg nem vesszük észre, hogy a teremtés története hétnapos, addig nem fogjuk megtalálni a hat nap igazi üzenetét és azt a lehetőséget, ahogy élni lehetne ebben a világban.

Augustinus egyházatya gyönyörű gondolata az *uti* és a *frui* szavakkal kapcsolatban arról szól, hogy vannak dolgok, amelyeket használnunk kell, és van Isten, akit szeretnünk kell. Sokszor összetévesztjük a kettőt, és a dolgokat szeretjük, Istent pedig használjuk. Ha Istent nem szeretjük, hanem használjuk, akkor a dolgokat is szükségszerűen rosszul fogjuk használni. Augustinus gondolata a hetedik nap bölcsességét adja elénk. Akkor fogjuk megtalálni az élet értelmét és a jövő útjába való lépés helyes irányát is, ha a hetedik nap soha sem kerül ki a látókörünkől.

A résztvevők visszajelzései alapján elégedettek lehetnek a szervezők. Néhány véleményföredék, amely elhangzott a konferenciával kapcsolatban:

„Tizenöt oldalt jegyzeteltem, ami korábbi Dies Academicusokon nem szokott előfordulni.” „Az utóbbi évek legszínvonalasabb rendezvénye volt.” „Inspiráló volt ennyi elkötelezett embert látni itthon! Angliában ehhez már hozzászóltam, de itthon még nem.” „Érdekes volt az egész témát keresztény kontextusban hallani.” „Az előadók egymás mondanivalóját erősítették.” „Nagyon jó volt a teológiai, ökológiai, gazdasági és politikai megközelítés aránya.”

A kerekasztal-beszélgetésen elhangzott hozzászólások nyilvánvalóvá tették, hogy a résztvevők aktívan együtt gondolkodtak a előadókkal. Volt olyan vélemény, amely fontos-

„Ég a színház!”

Akadémiai nap – szorongásaink és reményeink napja

Püspököm – szűkebb, baráti körben – többször kifejezte hiányérzetét amiatt, hogy hittudományi egyetemünk akadémiai-tudományos napjaira kevés lelkes látogat el, holott ezeknek a nyílt alkalmaknak az is lenne a szerepük, hogy az egyház népét, véleményformálóit – a lelkeseket – kérdésekkel szembesítse, és tárgyias látókörököt.

Most március 26-án, megszívlevél a fentieket, részt vettem a tudományos napon. Nem esett nehezemre, hiszen a téma egyáltalán nem állt tőlem messze. Alternatív globalizáció és környezetügy: mindez már régóta foglalkoztat, és próbálok is – a magam szerény eszközeivel – tenni is az ügyben.

A sűrű délelőtti program során több olyan előadás is elhangzott, melyről összefoglalóan elmondható: különböző szakterületek képviselői – a maguk sajátos szemléletével mint fizikus, közgazdász, szociológus – keresik a válaszokat és lehetőségeket: mit lehet még tenni, mire van még esély, és mi prognosztizálható az elkövetkező évekre, évtizedekre. A reális szembenézés az egyik előadót a kerekasztal-beszélgetés során annak a képnek a megfogalmazására ragadtatta, hogy a ház már rég lángokban áll, legfeljebb azt kell most gyorsan eldöntenünk, mit tudunk kimenteni belőle.

Erről Kierkegaard-nak az a hasonlata jutott eszembe, amikor a bohóc bejelent, hogy a színház ég, és mindenki hagyja el az épületet: minél jobban kérleli a nézőket, annál jobban nevetnek rajta. Reméljük, nem ez fog történni, az emberiség nem fog a tudományos kutatóintézetek, környezetvédő szervezetek és egyházak együttes állításait és felhívásait semmibe véve ökológiai katasztrófába rohanni.

Biztató jele volt ez a nap annak, hogy van lehetőség az együttgondolásra és együttműködésre. Több szakma képviselői – katolikus tanártól kisegyházi ügyvivő elnökön, közgazdászokon, szociológusokon át építészekig – voltak jelen a tudományos programon, mely jele volt annak is, hogy egyházunk első számú oktatási intézménye, az Evangelikus Hittudományi Egyetem képes ebben az ügyben egyfajta kovászszerepet betölteni. Köszönet érte a szervezőknek!

■ RÉZ-NAGY ZOLTÁN *lelkész*



A pulpitusnál dr. Bérés Tamás, a hosszú asztalnál (balról jobbra) Baritz Sarolta Laura, Hetesi Zsolt, Gömböcz Elvira, Gáncs Péter és Boda Zsolt

mányok Intézetének tudományos tanácsadója a válság okairól és a lehetséges alternatív jövőképekről beszélt. Véleménye szerint a jelenlegi válságban gazdasági és társadalomlélektani, morális tényezők egyformán szerepet játszanak, sőt ezek egymást erősítik. Az előadó szövege a profitráta süllyedő tendenciájának gazdasági törvényszerűségéről, a csökkenő fizetőképes keresletről, a túltermelés okairól, valamint arról a folyamatról, hogy a centrumországok a perifériákra és félperifériákra igyekeznek hárítani a válság terheit.

Az olcsó hitelek és a spekulatív pénz sokáig elfedték a túltermelést – hangsúlyozta a professzor asszony. Most ez a luftballon kipukkadt. Ezt tapasztaljuk a mostani válságban. Két pesszimista és egy optimista forgatókönyvet vázolt fel a jövőre nézve. Az optimista szerint zöld ökoszociális megújulás következik, amelyben megjelenik és erősödik az alulról szerveződő kis termelői csoportok

Déli Egyházkerület püspöke elmondta, hogy ma nagyon sokat beszélünk a válságról, és nekünk mint egyháznak az a feladatunk, hogy a remény hangját is megszólaltassuk. Hangoztatnunk kell, hogy van gazdája a világnak, Krisztusban jelen van a jövő. Életközben vagyunk – e szerepel egyházunk „egyszázalékos” kampányában, és ez a konferencia maga aktuális témáival, kérdésfeltevésével, valamint a téma iránt elkötelezett résztvevők együttgondolkodásával valóban azt bizonyítja, hogy életközben vagyunk! Szemléletbeli változást jelenthet, ha a válságot lehetőségként fogjuk fel: a krízisek életünk fordulópontjai. Minden krízisnek kétféle kimentési lehetősége van, benne rejlik a veszély, de az esély is – állapította meg a püspök.

Baritz Sarolta Laura OP domonkos nővér, közgazdász, a Budapesti Corvinus Egyetem doktorandusza szerint nehéz az állóttunk, a szeretet, az etika, az esztétika és a mo-

Schneller István professzor, a Budapesti Corvinus Egyetem Településépítészeti Tanszékének vezetője építészeti szempontból beszélt a jövőről. Gazdag és tartalmas előadását szemléletes képekkel illusztrálta. Kiemelte, hogy a környezet hat az emberi lélekre, ezért a városi környezetnek a város közösségének, lakóinak nevelésében is fontos szerepe van. A szép környezet szebb lelkeket teremt, a pusztulás látványa pedig a lélek süllyedését hozza.

Mekota Ervin, az MTA titkárságának vezető főtanácsosa a jézusi szeretetparancsból kiindulva hangsúlyozta: az ember feladata, hogy a teremtett világ rendjéhez illeszkedjen. Teremtőtársai vagyunk Istennek. Gyakran előfordul, hogy rövid távon az olcsóbb megoldásokat keressük, és hosszú távon nagyon nagy árat fizetünk egy-egy döntésünkért. Az ész kevés ahhoz, hogy otthont építsünk ezen a világon – ez csak házat eredményez. Az otthonhoz erkölcsi alap kell és lélek. S ha ez a világ harmó-

nak tartotta, hogy az elhangzott előadások országos publicitást kapjanak.

A konferencián elhangzott előadásokat és a kerekasztal-beszélgetést a Szent István rádió rögzítette, és több műsor keretében fogja sugározni. A teljes hanganyagokat az EHE honlapján teszik elérhetővé a szervezők.

■ GÖMBÖCZ ELVIRA

„A világ szinte minden országát a pénzközpontúság és a pénzügyi elvek – különösen a tőkefelhalmozást megcélzó gazdasági növekedés – irányítják. A pénzügyi piacok és a transznacionális vállalatok a rövid távú jövedelmezőség érdekében szisztematikusan kifosztják a Földet. Félrevezető az a meggyőződés, hogy a vállalat- és piacalapú gazdasági növekedés fenntartható fejlődést eredményez. A valóság újra és újra ellene szól e naiv meggyőződésnek. A hitelképesség és a versenyképesség fenntartására irányuló nyomás meghiúsítja a kormányok arra való törekvését, hogy erős nemzeti szociálpolitikát alakítsanak ki. A szociális háló meggyengülése, az egészségügy és oktatás területéről történő forráskivonások és az ökológiai rendszerek védelmének hiánya mind azt mutatják, hogy a nemzeti kormányok elvesztették az irányítást saját pénzügyi forrásaik, költségvetésük és politikai célkitűzéseik felett.” (Idézet az *Alternatív globalizáció a népekért és a Földért* című könyvből, 32–33. oldal)

HIRDETÉS

János-passió

J. S. Bach János-passiója hangzik el április 5-én és 11-én 18 órakor a Deák téri evangélikus templomban (1052 Budapest, Deák tér 4.). Közreműködnek: Zádori Mária (szoprán), Schöck Atala (alt), Szigetvári Dávid (tenor) (5-én), Megyesi Zoltán (tenor) (11-én), Jekl László (basszus), Berczelly István (basszus) (Jézus szerepében), Dobozy Borbála (csembaló), Mekis Péter (orgona). A Lutheránia énekkart és a Weiner-Szász kamaraszimfonikusokat Kamp Salamon vezényli. A belépés díjmentes. Honlap: <http://lutherania.lutheran.hu>.

Evangelikus műsorok a Magyar Televízióban

- Virágvasárnap, április 5-én 11 órai kezdettel a Magyar Televízió mindkét csatornáján evangélikus istentiszteletet közvetít Miskolcra. Igét hirdeti dr. Fabiny Tamás püspök.
- Április 5-én az m1-en 4.50-kor, az m2-n 5.20-kor *Hajnali gondolatok* címmel Aradi György lelkész áhítata látható.
- Evangelikus ifjúsági műsor lesz április 5-én az m1-en 10.25-kor, az m2-n 13.30-kor a Budapest-Fasori Evangelikus Gimnázium diákjainak közreműködésével. A beszélgetést Györi Tamás iskolalelkész vezeti.
- Nagycsütörtökön, április 9-én a Magyar Televízió mindkét csatornáján 5.20-kor *Hajnali gondolatok* címmel Aradi György lelkész áhítata kerül képernyőre.
- Húsvét vasárnapján, április 12-én az m1-en 10.25-kor, az m2-n 13.25-kor *Evangelikus magazin* című adásunkat láthatják, melyben közreműködnek többek között a Deák Téri Evangelikus Gimnázium tanulói is.
- Április 12-én az m1-en 10.50-kor, az m2-n 13.55-kor evangélikus ifjúsági műsor lesz, melyben közreműködnek a Budapest-Fasori Evangelikus Gimnázium tanulói.
- Húsvéthétfőn, április 13-án a Magyar Televízió mindkét csatornáján 5.20-kor *Hajnali gondolatok* címmel Aradi György lelkész áhítata tekinthető meg.

A műsorok rendezője Nemes Takách Ágnes, szerkesztője Nagy László.

Evangelikus műsorok a Magyar Rádióban

- Nagypénteken, április 10-én az MR1 – Kossuth rádióban 10.04 perces kezdettel evangélikus istentiszteletet hallhatnak Pilisről. Igét hirdeti Krámer György lelkész.
- Húsvéthétfőn, április 13-án *Erős vár a mi isteniünk!* címmel hallhatják 13.30-tól evangélikus félóránkat.

NAGYCSÜTÖRTÖK – 2MÓZ 24,1-8

„Új szövetséget szerzett, üdvösséget!”

Hiába ragyogna nagycsütörtök fehériben, ha üzenete benne ragadna az ótestamentumi igeszakasz kalodájában. Az ótestamentumi szövetségkötésnek nincsen közvetlen kapcsolata azzal az „új szövetséggel”, amelyet ma ünnepelünk. Ezért ne a régiből akarjuk érteni az újat, hanem annak örüljünk, ami az újban hasonlíthatatlanul és páratlanul más.

Izrael számára valóban újság volt Isten velük kötött szövetsége. Semmi nem indokolta Izrael oldaláról nézve, hogy Isten egyoldalú kezdeményezéssel kapcsolatot keressen, szövetségre lépjen egy olyan partnerrel, amelyik a maga nyomorúságán kívül semmi egyebet nem tudott hozni ebbe a szövetségbe. Az Ótestamentum nem titkolja, hogyan festett a nép nagyhangú fogadkozása a valóságban. Valószínű, hogy Isten egyoldalú hűsége az egyetlen kapcsolópont a két szövetség között. Egy régi himnusz egyenesen a „régidokumentum” leváltásáról énekel, amikor nagycsütörtök páratlan eseményéről, az úrvacsora rendeléséről, szerezte-téséről, az oltár szentségéről beszél.

Más ez, mint a szövetségkötéssel kapcsolatos szabadítás emlékűnepe. Nem a véletlen műve, hogy Pál apostol is, meg az evangélisták is az újra, és nem a régivel való párhuzamra tesz a hangsúlyt. Nemeskötve evangélikus templomának oltárképe villan elém. Az úrvacsora szerzésének szokványos ábrázolásától eltérően az egyik tanítvány felállva, Jézus felé hajolva gyertyát tart. A gyertya fénye Jézus Krisztus osztó kezére esik. Fölöttük függ ugyan a mécsesekből álló „csillár”, azaz bizonyára elégséges volt a világítás az utolsó vacsora, illetve az első úrvacsora szobájában, de

a külön gyertya azt világítja meg, ami új ebben a szövetségben. Jézus Krisztus ajándékozó közelsége az új.

Az ótestamentumi elbeszélés Isten megközelíthetlenségét emeli ki. Megparancsolja, ki közeledhet, és ki maradjon távol. Az „új szövetség” ünnepén a félelmetesen szent Isten Jézus Krisztus személyében ott ül a tanítványok körében, az asztal mellett. Amit mond és egyben tesz, az „sokakat” hív magához. A „ne közeledjétek” félelmetes tiltását a „vegyétek és egyétek” hívogatója váltja fel. Arról a csodáról beszél ez az ünnep, hogy a tiltó szentség hívogató, irgalmas szentségé lett Jézus Krisztusban. Bátorító hívogató a sorompóállás helyett.

Ma közöttünk ez így hangzik: „Jöjjetek, minden kész!” Nem azért kész, mert a régi és a mai tanítványok mindent elrendeztek és előkészítettek az ősi rend és Jézus utasítása szerint. Nem mi hidaltuk át a Szent és a bűnös közötti szakadékot. Nem mi szelídítettük magunkhoz a szentségében félelmetes Urat, hanem ő maga törte át a korlátot, mert sorompók mögött csak félni vagy dühöngeni lehet, ünnepelni nem. Az áttörés azt jelenti, hogy Jézus Krisztus azok közé alázódik, akik közül senki sem szent, egyik sem tiszta. Jézus mégis közöttünk van és lesz. Ez a magyarázhatatlan az új: az áldozatot nem mi hozzuk, hanem ő. Méltán kapcsolta Isten népe a „Sanctus”-hoz a „Benedictus”-t (Áldott, aki az Úr nevében jön!), amikor a szentség kenyérében és borában érkező Krisztust fogadja.

A régi szövetség kötésénél Mózesnek számos tennivalója volt. Az új szövetség ünnepelésében a régi és mai tanítványok Jézus Krisztus szavára és

NAGYCSÜTÖRTÖK IGÉJE



ajándékozó kezére figyelnek. Az osztót és a bort mi készítjük ugyan az oltárra, a lelkész mondja a szerezte-tési igéket, de Jézus Krisztus cselekszik. Az új szövetség eseményében, az úrvacsora ünneplésében a gyülekezet az elfogadó magatartásában ünnepel. Ő az ajándékozó és az ajándékozó. Népe azt fogadja, amit ő ajándékoz.

Időről időre próbálkozunk ugyan elméleteket gyártani, hogy mi is történik itt, de mindig kénytelenek vagyunk bevallani, hogy a mondhatatlant nem magyarázni kell, hanem venni, fogadni. „Ily csoda előtt térdem / Bűnbánón porba hull...” Nem vitatémát dobott közénk Krisztus, hogy civakodjunk rajta, hanem ajándékot kaptunk, hogy hálát adjunk érte. Nem szégyelljük, hogy a hálás fogadás jeleként térdelünk, nem tartjuk felnőtthöz gyerekesnek, hogy nem nyúlunk az ostya és a kehely után, hanem fogadjuk, vesszük. De egyetlen pillanatra sem felejtjük, hogy nem a mi gesztusainkra feledkezünk rá, hanem a közénk alázódó, irgalmas Szentre.

Az új szövetség formálja Isten népét. Izrael nagy hangon fogadkozott, hogy mindent úgy tesz majd, ahogy Isten kívánja. Amilyen lelkesen fogadta, olyan gyorsan feledte. Jézus Krisztus számol népe állhatatlanságával. Az úrvacsora ismétlésére vonatkozó parancs evangéliummá lesz számunkra, hogy amikor hűtlenségünk és engedetlenségünk fáj, ne

vesszünk bele a nyugtalan lelkiismeret kínjába, hanem visszatérhessünk az új szövetség asztalához.

Nagycsütörtök evangéliuma még egy gesztussal gazdagítja az új szövetség csodáját. Jézus nem csupán közel van tanítványaihoz, hanem alig elviselhető módon alázza meg magát előttük. Aki a kehelyt felemelte, mosdótál és lábak fölé hajol, az ünnepi asztal terítője mellől felállva törölközőkendőt köt, hogy megmossa és megtörölje tanítványai lábát. Tetőtől talpig újat tesz velük, hogy tetőtől talpig szolgálatára lehessenek a poros, sőt sáros lábúaknak.

Csak Jézus Krisztus tudja, hány-szor szegtek meg a „mindent megteszünk” lelkes ígéretét. Fejmosás lett a lábmosásból. Példaképnek állítottunk mások elé az áldozat elfogadására való bátorítás helyett. Finnyás keresztények lettünk: poros és sáros kezű és lábú emberektől vártuk a mosakodást, hogy majd az után álljunk szóba velük.

Az „új szövetség” népe vét a szentség ellen, ha felejt a mosdótálat és a törölközőt a kehely mellől. Az új szövetségben Jézus Krisztus Urunk mindenét beleadja életre és örökkévalóságra. Van, miből teljék csöndes, alázatos irgalmasságra.

■ FEHÉR KÁROLY

Imádkozunk! Jelen vagy közöttünk, kik sok bűnbe estünk. Vigasztal: nem érhet már kárhoz. Új szövetséget szerzettél, üdvösséget. Ne legyen hiába szereteted rajtunk. Hadd kövessünk szívesen. Ahogy te minket, mindenkit szeressünk, hálásan, boldogan. Amen. (EÉ 310,3,5 versének parafrázisa)

NAGYPÉNTEK

Ó, Krisztus-fő, sok sebbel meggyötrött, vérező

► Nagypéntek fájdalma a mai napig körülöleli a keresztény világot. Az egyházi esztendő, a Krisztus-dráma a fájdalom napjához érkezett. A Jézusban emberré született Isten, az Istenember önmagát adja engesztelő áldozatul az egész világ bűnéért. Mindezt nagyon személyesen éli át a gólgotai kereszt tövében térdeplő ember. A minden díszétől megfosztott oltár a maga feketeségével utat enged az emberi fájdalomnak is: döbbenetes, érthetetlen áron végeztetett el üdvösségünk.

Az igehirdetés alapigéje, a 22. zsoltár néhány verse (Zsolt 22,12.15–20) az igaz szenvedésének megrázó valóságát tárja elénk. Az egyedülmaradottság mélységes fájdalmát, annak átélését, hogy az addigi legbiztosabb pont, maga az Úr is magára hagyta. A lekió (Jn 19,16–30) Jézus megfeszítését és halálát mondja el. Minden elvégzetett!

Ezt a döbbenetes helyzetet rögzíti nagypéntek csodálatos éneke, az Ó, Krisztus-fő, sok sebbel meggyötrött, vérező (EÉ 200). Hans Leo Hassler (1564–1612) 1601-ben komponálta azt a melankolikus dallamot, amely rövidesen olyan népszerűsége tett szert, hogy több egyházi szöveg is íródott rá.

Mindnek a népszerűségét felül-

múlta azonban Paul Gerhardt (1607–1676) passióis szövege. Gerhardt a szöveghez Arnulf von Löwen (1200–1250) *Salve caput cruentatum* című, a vérező Krisztus-főhöz szóló himnuszát fordította le és használta fel. A ciszterci szerzetes a keresztben szenvedő Krisztus testrészeihez írt egy-egy latin himnuszot, melyeket át- és át-szött a misztikus, szemlélődő attitűd. Ciklusa, a *Salve mundi salutare* passiói költeményeket tartalmaz, sorra veszi a lábakat, a térdeket, kezeket, Jézus oldalát, mellkasát, szívét, végül a fejét. Himnuszunk ennek a sorozatnak az utolsó költeménye.

Gerhardt a mely hatással volt még a mitenwaldei templom szárnyas oltára, amely előtt szolgálatai közben térdelt, s melynek predel-lájában Veronika kendője látható, a töviskoronától vérező Krisztus-fejjel. Az oltárképet szemlélő költő a kereszt tövébe

ÉNEKKINCSTÁR



vezeti az olvasót. Nagypénteken a Gólgota keresztjét prédikál, minden emberi szó, értelmezés, akarat, érzés csak sokadrangú lehet. Énekünk ebben a „szemlélődésben” támogat

bennünket, figyelmünket a személyesen értünk szenvedő Krisztusra irányítva.

A számos egyházzenei feldolgozás közül kiemelkednek Johann Sebastian Bach (1685–1750) művei. A *Máté-passió* vezérkoráljaként újra és újra odamutat a keresztre. Mégis, Bach teológiaiának számomra megdöbbentő momentuma, mikor a *Karácsonyi oratórium* első kantatájának ötödik koráljában, az ad-



BODA ZSUSZSA FELVÉTELE A TÍHANYI APÁSÁG ALTEMPLOMÁNAK EGYIK ABLAKÁRÓL

■ JOHANN GYULA

NAGYPÉNTEK – ZSOLT 22,12.15–20

Két miért között

Jézus földi élete két döntő kérdés, két nagy miért között feszül. Első feljegyzett mondata, mely szülein keresztül nekünk szegeződik: „Miért kerestek engem?” (Lk 2,49) Az utolsó miért a Golgotán szakad fel ajkáról, az ég felé címezve: „*En Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?*”

Ez a drámai kérdés a 22. zsolttár nyitómondata. A benne kifejeződő panasz, az Isten-távolság fájdalma alapigénket is bekeretezi: „*Ne légy tőlem távol, mert közel van a baj, és nincs, aki segítsen!*” (12. v.) „*Ó, Uram, ne légy távol, erősségem, siess segítségemre!*” (20. v.)

A kereszten is megszólaló könyörgés – felirata szerint – Dávid zoltára. Műfaját tekintve úgynevezett individuális panaszdal, mégsem a keserű vádaskodás jellemzi. Ellenkezőleg! Komor sorain újra meg újra átragyog a hit, a bizalom, a reménység fénye. Ezt jelzik a hitvalló megszólítások: „*En Istenem... Uram... erősségem...*” A zsolttár utolsó tíz versében egyre tisztábban megszólal már a szabadulás öröme hangja is: „*Hirdetem nevedet...*” mert az Úr „*nem rejti el orcáját, a segélykiáltást meghallgatja...*”

De vajon ki hallgatta meg Jézus kiáltását azon a véres délutánon, amikor még a nap is eltakarta arcát? Amikor a kegyetlen, kemény emberi kőszívek helyett a föld rendült meg, a sziklák repedtek meg...

Szavaira cinikus gúny volt a vá-

lasz: „*Másokat megmentett, magát nem tudja megmenteni.*” Csak a mellette agonizáló egyik gonosztevő fogta fel Jézus szavainak a súlyát. Földi életének utolsó perceiben felismerte és megragadta a szabadulás lehetőségét: „*Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor eljössz királyságodba.*” Ő az egyetlen, aki nem fordítja el arcát a fájdalmak férfiától, hanem meglátja az átszögezett, meggyalázott töviskoronásban a Királyt, aki keresztfán trónol.

Micsoda ítélet ez a választott nép vallási vezetői, papjai és írástudói felett! Micsoda ítélet ez a kiválasztott tizenkettő felett is, akik közül csak János áll Máriával együtt a keresztlábnál. De ő is néma, pedig Jézusnak hozzájuk is van vigasztaló szava: „*Íme, a te anyád... Íme, a te fiad...*” János hallgat, helyette a pogány római századosnak kell kimondania: „*Bizony, Isten Fia volt ez!*”

Van-e válasz a miértre? Az ég is közönyösen elnémult? Részvétlenül süket az Isten? Vagy inkább mi vagyunk nagyothallók? Nem vesszük észre, hogy Jézus utolsó szavaiban ott rejlik a felelet is a nagy miértre.

A Mester valóban magára maradt a kereszten. Ez nem passiójáték, hanem valóság. De János szerinti utolsó szava: „*Elvégeztetett*” – mindent megmagyaráz. Ez nem az elbukott, legyőzött vesztes megadó sóhaja, hanem diadalmas kiáltás: a célszalagot átszakító győztes kiáltása. Ami

NAGYPÉNTEK IGÉJE



rábízott, a megváltás műve, elvégeztetett, célba ért!

Miért? A válasz: kiért! Értem, értünk!

A Lukács által feljegyzett utolsó mondat még tovább gazdagítja a képet: „*Atyám, a te kezembe teszem le az én lelkemet.*” Ebből a bensőséges vallomásból is kiténik, hogy Jézus valóban átéli az Istentől való elhagyatottság, az Isten-távolság ítéletét. Ugyanakkor utolsó fohászával mégis bizalommal kapaszkodik az őt ideiglenesen eltaszító kézbe. Ez a Kéz még sincs távol. Jelképesen: csak karnyújtásnyira van. Bár az átszögezett kezek nem mozdulhatnak, de a szomjúságtól cserepes ajkak még utolsó sóhajra nyílnak. A megszólítás: „*Atyám, a te kezembe...*” a kereszthalál engedelmes Fiú hűségének koronája.

S az atyai kéz nem hagyja a halál börtönében fiát. A Kéz elhengeríti a hatalmas követ, hogy a kereszten még rejtett diadal nyilvánvalóvá váljék: „*Győzelmet vettél, ó, Feltámadott!*”

Nagypénteken se szabad – egyfajta csóllátással – csupán a keresztre szegezni tekintetünket. Ahogy a bé-

késcsabay nagytemplom új oltárképén látható, a golgotai kereszt mögött felsejlenek már Isten új világának fényei, ahogy Bach passióinak végén is ott dereng már a feltámadás hajnala, úgy szabad nekünk is túllátnunk a kereszten.

Erre bátorít a harmadik, immár hűsvéthajnali miért, amelyet a nyitott sírnál döbbenet megálló asszonyoknak szegez az angyal: „*Miért keresitek a holtak közt az élőket!*”

Indulhatunk a jó hírrel, amely a 22. zsolttár utolsó verseiben is hangot kap: „*Rólad szól dicséretem a nagy gyülekezetben... Mert az Úr a királyi hatalom... térdet hajt előtte minden halandó. Az utódok szolgálják őt, beszélni fognak az Úrról a jövő nemzedéknek.*”

Erre szabadít fel az úrvacsorai liturgia elbocsátó, missziói parancsa, amely útnak indít minket a nagypénteki úrvacsoravétel végén is: „*Menjete el, és hirdessétek az Úr halálát és feltámadását!*”

Ámen.

■ GÁNC S PÉTER

Imádkozunk! Megváltó Urunk! Köszönjük, hogy értünk vállaltad a kereszt szenvedését és magányát, hogy mi mindig közelebben tudhassuk magunkat. Élő Urunk! Tégy minket halálod és feltámadásod evangéliumának hiteles hírnökeivé az emberek között. Ámen.

Oratio œcumenica

Urunk, Krisztus kereszthalálára emlékezve érezzük át, hogy nélkülöd milyen elveszettek vagyunk. Nagypénteken a legnagyobb a távolság közötted és közöttünk. Nagyobb, mint bármikor máskor. Érezzük, hogy a körülöttünk és bennünk lévő gonosz ereje milyen pusztító lehet. Ellopja minden reményünket, és végső kétségbe taszít. Hozzá fordulunk – Urunk, lépj közel hozzánk!

Feléd fordulunk mindenkiért, aki szenvedésében a tőled való távolságot éli meg. Betegségben szenvedőkért könyörgünk; azokért, akik életük végén állnak; testvéreinkért, akiket a te nevedért üldöznek; szegényekért, éhezőkért, az erőszak áldozataiért mindenhol a világban; gyengékért, akiket fizikailag és lelkileg bántanak a magukat erősnek érzők; ártatlanokért, akik mások bűnei miatt kapják a büntetést. Azok nevében kérünk, akik már kérik sem mernek – Urunk, lépj közel hozzánk!

Azokért imádkozunk, akik nem is tudják, hogy távol vannak tőled. Azokért is könyörgünk, akik – miközben keresik az utat hozzád – messzire tévednek tőled. Furcsa hiedelmek, veszelés közösségek, álgazságok töltik be szívüket. Míg nem túl késő – Urunk, lépj közel hozzánk!

Közvetlen környezetünkért könyörgünk. Egyházunkért, szereteteinkért, magunkért. Mi is sokszor eltávolodunk tőled, legtöbbször észre sem vesszük. Nem tudunk melletted kitartani, és nagy szavaink ritkán válnak valósággá. Péterként csődöt mondunk a kritikus helyzetekben. Akik közeleink gondoljuk magunkat, ilyenkor érezzük meg az elkésérítő távolságot. Mi magunk nem tudunk feléd lépni, bárhol szeretnénk is, ezért kérünk – Urunk, lépj közel hozzánk!

Istenünk, ne légy távol! Ámen.

NAGYSZOMBAT – ÉZS 26,12.19–20

Könnytől az ujjongásig – nagyszombati hangulat

A szemrehányás jogos, akár diagnózisnak is megfelel, de nem szabad annyiban hagynunk. Éppen azért, mert a tét meglehetősen nagy. Kereszténységünk egy modern kritikusa – nevéét szándékosan nem népszerűsítjük – azt a meglepő, de nem egészen megalapozatlan megállapítást tette a minap, hogy a kereszténységnek – függetlenül a felekezeteiktől – van egy kellemetlen alapbaja, mégpedig az, hogy „eltűnt belőle egy döntő fontosságú elem”, és ezért az életelenség látszatát kelti.

Azt mondja ez a kritikuskunk, hogy valójában kár ezért a veszteségért, mert tulajdonképpen csodálatos lehetőség állna a keresztények előtt Jézus személyében és a vele kapcsolatos történetben, de nem élnek vele, és így az elvesztett döntő fontosságú elem nélkül minden csak látszattá válik. Olyan, mintha... de nem az igazi. Ezért nem vonzó. Még csak nem is a hit kiüresedéséről van szó, hanem sokkal többről, és ezért veszélyesebből. Azért nem a hit kiüresedéséről van szó – így kritikuskunk –, mert lebilincselő módon lehet gondolkodni és beszélni az Úr Jézus csodájáról, tetteiről, szavairól, mégis az egészről hiányzik egy „döntő fontosságú elem”.

Mi lehet ez a döntő fontosságú elem? Sokoldalos fejtegetése végén árulja csak el: a döntő fontosságú hiányzó elem nem más, mint az élmény,

az átélés valósága, a szent történet lelki megtapasztalása. Véleménye szerint a kereszténység olyan aranytojás, amelynek hiányzik a belseje, a lényege. Mintha valaki lyukat fűrt volna egy tojásba, kiszívta volna belsejét, de a héját feldíszítette volna arannyal, ékszerrel, és ez lenne a hódolat tárgya. Mint a húsvéti tojás? Külső cicoma és belső űr? S ennek oka – így a kritikuskunk –, hogy a keresztények többsége nem éli át élményszerűen a nagypénteket, és ezért a feltámadás ünnepét sem képes ujjongó örömmel tudomásul venni. Lényegét veszített fásultság ez. Értelme redukált kereszténység, üres, mint egy elemi logikai következtetés.

Ezek után gondoljuk át még egyszer – szívünk mozgósításával – a nagyszombati helyzetet. Most ne törődjünk a világ gátlástalan zajával, az egyre butább politikai blöffökkel, kapcsoljuk ki egy kis időre a tévécsatornákat is. Csak tegyünk kísérletet arra, hogy beleéljük magunkat a nagyszombati helyzetbe. Szent csendben, összekulcsolt kézzel, felémelt lélekkel, figyelmes szívvel.

Nagypénteken megemlékeztünk Jézus Krisztus kín- és kereszthaláláról. Ezt a történetet valóban tilos lenne nem átélni, valóban tilos lenne ugyanolyan vasárnapi közömbösséggel ülni a templom padjaiban, ahogy az esztendő közönséges vasárnapjain szoktunk. Vasárnaponként – ha egyáltalán – leülünk a templom-

padba, és ülünk rezzenéstelen testtartással, pókerarcúval, titkon óránkra pillantgatva.

Nagyszombat van. Tegnap a passió felidézte Jézus szenvedéstörténetét. Volt, ahol passió-előadásra került sor kedves diákok szimpatikus sutaságával, volt, ahol a veretes szavakat (igéket) elfogódott, ünnepélyes hangon felolvasták.

Az nem lehet, hogy ez a különleges történet ne váltott volna ki bennünk nagyon komoly lelki reakciót. Aligha lehet közömbös lélekkel hallgatni azt a démoni sorozatot, amely egy ártatlan és titokzatos személyen történik. Korbács, gúnypalást, töviskorona, pofon, köpés és összeesés a keresztfá alatt a Via Dolorosán. Áll a kereszt a Golgotán, elhangzik a hét szent ige, és végül „*elvégeztetett*”. Még egy pogány, római, csatákhoz, öldökléshez szokott katonatiszt is beleremegett ebbe a teljesen egyedi történetbe. Mert van abban valami döbbenetes, amikor ártatlan embert végeznek ki.

A nagypéntek folytatása a nagyszombat.

A lelkes megérintett lélekkel felolvassa a gyér létszámú gyülekezet előtt az Ézsaiás próféta által megfogalmazott isteni ígéket: „*Uram, te szerzel nekünk békességet...*” S milyen meghatóan fenséges nagyszombat estén a még fekete oltár- és szószékterítő keretében hallani az ótestamentumi híradást a halottak életre

keléséről és a holttestek feltámadásáról. S a nagypénteki könnyek lassan felszáradhatnak, mert bár még a levegőben vibrál a kereszthalál eseménye, de már az ótestamentumi prófécia is arra biztat, hogy „*ébredjétek és ujjongjatok, kik a porban laktok!*” Mindez a lélek boldog szárnyalását célozza meg, azaz az idézett kritikuskunk által hiányolt élményt, átélést szándékozik kiváltani, amely bár az intellektuson átszűrődő elhangzott szavakra támaszkodik, de eljutva a rejtélyes szívhez, sugárzó, örvendő élménnyé válik, mert a szó és az élmény között olyasmí a viszony, mint a földben rejtőző, de éltető gyökér és a szél simogatta színpompás virág között.

Mert nagyszombat van.

Örömről okát még inkább megéltük, ha végre felfogjuk Ézsaiás ígéjének segítségével (20. vers), hogy egy óriási veszedelem múlt el fölülünk a nagypénteki történettel. A felszabadulás öröme, a megkönnyebbülés öröme. Csak az élet tud ilyen történetet kitalálni. Mint amikor komoly bajt diagnosztizálnak valakinél. A betegsége súlyos – közlik vele –, talán-talán egy műtét segít, de százalékosan nem sok az esély. A lélek viharzó valóságát könnyű lenne leírni. De azt is, amikor a kórházi folyosón ténfergő férfinak szól a főnövér: „Uram, elnézést, ezek nem az ön papírjai, ön egészséges, menjen haza, és vigyázzon

NAGYSZOMBAT IGÉJE



magára, nincs betegsége, műtetre semmi szükség.” Sír és nevet...

Itt és most ez az ige arra tanít, hogy Jézus Krisztus az ítéletet magára vette. S eszünkbe jut a János evangélistánál olvasható gyönyörű jézusi ige: „*Bizony, bizony, mondom néktek: aki hallja az én igémet, és hisz abban, aki elküldött engem, annak örök élete van; sőt ítéletre sem megy, hanem átment a halálból az életbe.*” (Jn 5,24)

Most az egyszer ne – és ha lehet, máskor se – legyen igaza idézett kritikuskunknak: legyen élménnyé Isten drága üzenete. Az ő üzenete, amely arról szól, hogy békességgel kínál meg a súlyos hétköznapi sebzó sodrában, hogy az övi életre kelnek, és a feltámadás a mennyei részünk, mert mindez által kártható ítéletre sem kell mennünk, hiszen Krisztus ítélőszéke előtt megjelenni majd azt jelenti, hogy a kártható elmarad kegyelemből.

■ RIBÁR JÁNOS

Imádkozunk! Urunk! Kérjük a te Szentlelkedet, hogy ujjongó lélekkel köszönhesük meg neked az ésszel fel nem fogható páratlan ajándékodat, újjáteremtő, üdvözítő kegyeledet. Kérünk, végezd el bennünk, hogy megismerhesük a megszabadult emberek boldog ujjongását Jézus Krisztus által. Ámen.

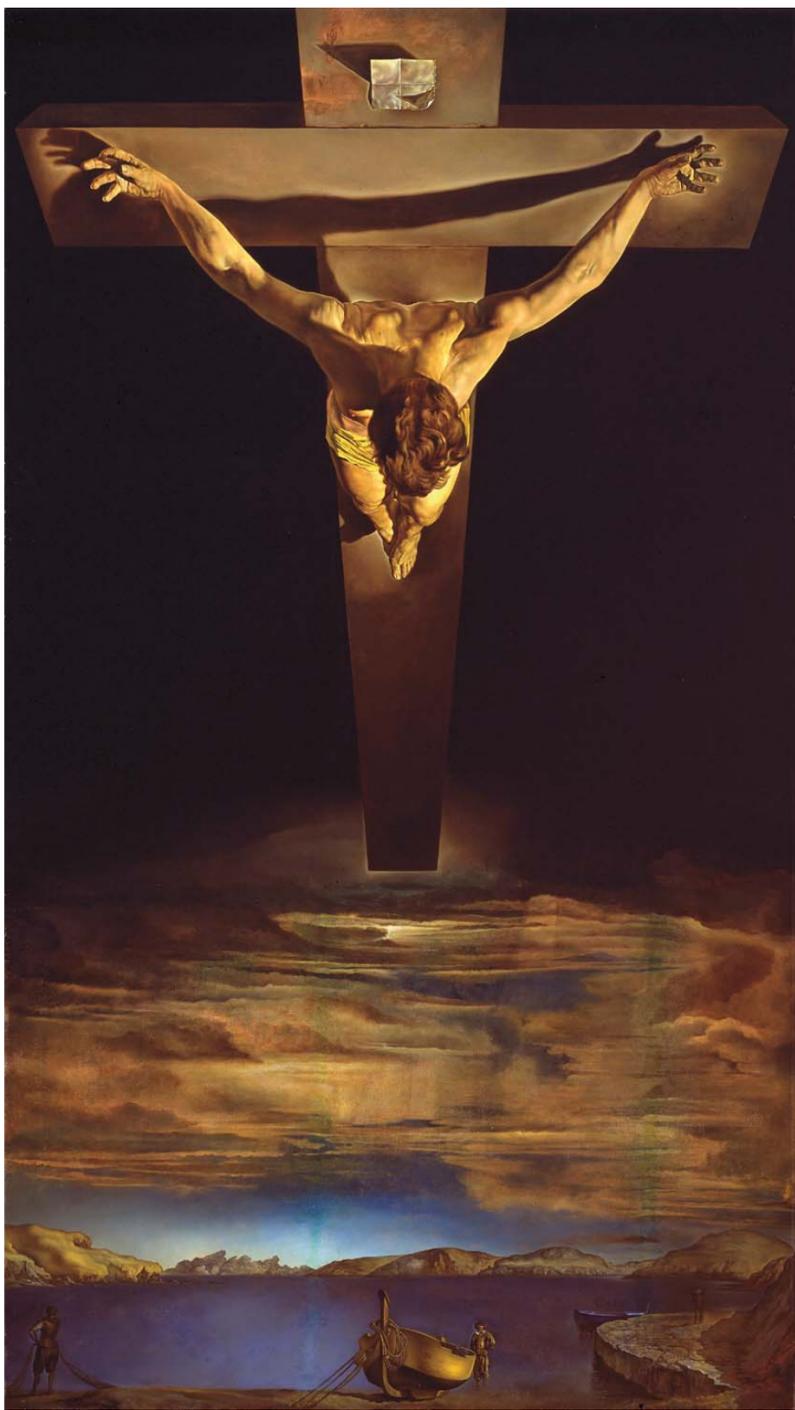
NAGYHETI G

VIRÁGVASÁRNAP

Kéz, pálma, szög

A virágvasárnapot angolul pálmavasárnapnak (Palm Sunday) hívják, hiszen a Jeruzsálembé bevonuló Jézus tiszteletére pálmaágakat lengetett az összegyűlt tömeg. Ám az angol nyelvben a *palm* szónak kétféle főnévi jelentése is van. Nemcsak a meleg éghajlatot kedvelő fafajtát, de az emberi tenyeret is jelenti. Az emberi tenyeret, amely a nagyheti események során egyszer pálmágot lenget, másszor szöveget szorongat, amellyel keresztre feszít.

Salvador Dalí megfeszített Jézusa nemcsak nagypéntek történéseit hordozza, hanem virágvasárnap üzenete is benne van. Ugyanis a kereszten függő Krisztus tenyerét és lábát nem járja át szög – a Megváltónak nincs szüksége az ember szögeire, hogy a fán maradjon. Önként vállalta küldetését, amelynek fontos része a virágvasárnapi bevonulás is.



SALVADOR DALÍ: EL CRISTO DE SAN JUAN DE LA CRUZ

HÉTFŐ

Zöldellő, de hasznos is?

Gyümölcsfák. Hányféle talajt, éghajlatot és fényviszonyt kedvelnek. Mennyi forma és szín jellemzi őket. Milyen sokféle kergük, levelük, virágjuk és persze gyümölcsük van. Ám a sok különbözőség ellenére egyvalami mégis közös bennük: mind zárvatermők, így van termésük. A magkezdemények zárt magházban, vagyis védelemben nőhetnek, és ha minden feltétel teljesül, akkor „nincs más dolguk”, csak teremni, jó gyümölcsöket nevelni. Lehet például egy almafa gyönyörűen formás, egy cseresznyefa kellemes árnyékot adó, ha nem terem rajta gyümölcs, nem tölti be fő feladatát, haszontalan.

Az a bizonyos zöldellő fügefefa sem volt különb ettől. Jézus nem hűsölni akart az árnyékában, nem bútorot akart faragni belőle, hanem az éhet oltó termést kereste rajta – sikertelenül.

A mi évgyűrűnk száma is minden esztendővel növekszik, lehet, hogy kívülről mi is egészen „zöldellünk”, de vajon az igei mag a szívünk magházában termi-e a jó gyümölcsöt? Vagy mi is a bibliai fügefefa sorsára jutunk?

KEDD

Búza – konkoly

„Amikor Jézus az Olajfák hegyén ült, odamentek hozzá tanítványai külön, és kérdezték: »Mondd meg nekünk: mikor lesz ez, és mi lesz a jele a te eljövetelednek és a világ végének?« (...) »Azt a napot viszont, vagy azt az órát senki sem tudja: sem az ég angyalai, sem a Fiú, hanem csak az Atya egyedül. Ahogyan Nőé napjaiban történt, úgy lesz az Emberfia eljövetele is. Mert amiképpen azokban a napokban, az özönvíz előtt, ettek, ittak, házasodtak és férjhez mentek egészen addig a napig, amelyen Nőé bement a bárkába, és semmit sem sejtettek, míg el nem jött az özönvíz, és mindnyájukat el nem sodorta, úgy lesz az Emberfiának eljövetele is. Akkor ketten lesznek a mezőn: az egyik felvétetik, a másik otthagytatik, két asszony örül a kézimálommal: az egyik felvétetik, a másik otthagytatik. Vigyázatok tehát, mert nem tudjátok, hogy melyik órában jön el a ti Uratok!«” (Mt 24,3.36–42)

Más helyen így tanított Jézus: „Hasonló a mennyek országa ahhoz az emberhez, aki jó magot vetett a szántóföldjébe. De amíg az emberek aludtak, eljött az ellensége, konkolyt vetett a búza közé, és elment. Amikor a zöld vetés szárra szökött, és már magot hozott, megmutatkozott a konkoly is. A szolgák ekkor odamentek a gazdához, és azt kérdezték tőle: Uram, ugye jó magot vetted a földedbe? Honnan van akkor benne konkoly? Ellenség tette ezt! – felelte nekik. A szolgák erre megkérdezték: Akarod-e, hogy kimenjünk, és összeszedjük a konkolyt? Ő azonban így válaszolt: Nem, mert amíg a konkolyt szednétek, kiszaggatnátok vele együtt a búzát is. Hadd nőjön együtt mind a kettő az aratásig, és az aratás idején megmondom az aratóknak: Szedjétek össze először a konkolyt, kössétek kévébe, és égessétek el, a búzát pedig takarítsátok be csűrőmbé.” (Mt 13,24–30)



BRADA TIBOR: A BÚZA ÉS A KONKOLY

SZERDA

A szegény asszony két fillérje

„Amikor Jézus leült a templomi persellyel szemben, nézte, hogyan dobja a pénzt a sokaság a perselybe. Sok gazdag sokat dobott bele, egy szegény özvegyasszony pedig odamenne beledobott két fillért, azaz egy krajcárt. Jézus odahívta tanítványait, és ezt mondta nekik: »Bizony, mondom néktek, hogy ez a szegény özvegyasszony mindenkinél többet dobott a perselybe. Mert mindannyian fölöslegükből dobtak, ő azonban szegénységéből mindazt beledobta, amije csak volt, az egész vagyonát.«” (Mk 12,41–44)

Ó, Uram! Amikor ott ülök életem perselyeinél, és látod, mit adok abból, amim van, akkor pontosan tudod, hogy milyen sokszor én is csak a fölöslegből adok. Milyen sokszor elfelejtkezem arról, hogy semmim sem lenne, ha nem kapnék tőled erőt és segítséget földi céljaim és sikereim eléréséhez. És én úgy hálálom ezt meg, hogy előbb mérlegre teszem a pénzemet, az időmet és a lehetőségeimet, majd csak annyit áldozok belőlük az ügyedre, amennyit épp nem sajnálok. Bocsáss meg érte!



RADICS BÉLA: SZEGÉNY ASSZONY KÉT FILLERE (PERSENTYÁNYÉR, GALGATYÓKI EVANGÉLIKUS TEMPLOM)

ONDOLATOK

Összeállította:
BODA ZSUZSA



GUIVÁS ZSOLIT: JÉZUS MEGMOSSA AZ APOSTOLOK LÁBÁT

NAGYCSÜTÖRTÖK

Jó nekem

Jaj nekem, mert sokszor én sem engedem, hogy a Mester megmossa a lábam.
 Jaj nekem, mert sokszor én sem vagyok biztos magamban, ezért riadtan kérdezem: talán csak nem én vagyok az, uram, aki elárul téged?!

Jaj nekem, mert sokszor együtt mártogatok vele a tálba.
 Jaj nekem, mert sokszor én akarok lenni a legnagyobb.
 Jaj nekem, mert sokszor én sem tudok virrasztva imádkozni.
 Jaj nekem, mert sokszor én is átállok a másik oldalra – még harminc ezüstről is kevesebbet.
 Jaj nekem, mert sokszor nekem szól a kakas.

De jó nekem, mert nekem is szól az üzenet: „Aki megfürdött, annak csak arra van szüksége, hogy a lábát mossák meg, különben teljesen tiszta.”
 Jó nekem, mert értem is megtörtént: „Ez az én testem, amely tiérettetek adatik.” „E pohár az új szövetség az én vérem által, amely tiérettetek ontatik ki.”
 Jó nekem, mert nekem is szól a tanítás: „...aki nagygyá akar lenni közöttetek, az legyen a szolgátok; és aki első akar lenni közöttetek, az legyen mindenki rabszolgája.”
 Jó nekem, mert miattam is hangzott az ima: „Atyám, ha akarod, vedd el tőlem ezt a poharat, mindazonáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied.”
 Jó nekem, mert árulásomkor is van remény, hogy legalább a többi ártatlant megvédi a Mester: „...ha tehát engem kerestek, engedjétek ezeket elmenni!”
 Jó nekem, mert minden vétkem és botlásom ellenére is szól hozzám a parancs: „Őrizd az én juhaimat!”

Köszönöm, Uram, nagycsütörtököt!

NAGYPÉNTEK

Kezek

Isten megteremtette az embert,
 és kezet adott neki.
 Kezet adott, hogy építsen –
 de ő rombol.
 Kezet adott, hogy vigasztaljon –
 de ő elutasítja a másikat.
 Kezet adott, hogy védjen –
 de ő bánt.
 Kezet adott, hogy hívjon –
 de ő elutasít.
 Kezet adott, hogy felemeljen –
 de ő a porba löki a másikat.

Ezért Isten adott valakit, akinek a keze
 épít,
 vigasztal,
 véd,
 hív,
 felemel.

Ám az ember keze felszegezte őt –
 az ő kezük,
 a mi kezünk,
 a te kezed,
 az én kezem.

NAGYSZOMBAT

Könnyek



JAN VAN HEMESSEN: KERESZTET VIVÓ KRISZTUS

Keresztet vivó Jézus – nagyon sokszor ábrázolták már. Megkínzott, szenvedő arc, töviskorona alól aláhulló vércseppek – legtöbbször így látjuk. De 1553-ban Jan van Hemessen egész különlegesen festette meg a Golgota felé menő Megváltót: Jézus sír. Nem a kegyetlen katonák miatt – nem rájuk néz, nem az őt gúnyoló tömeg miatt – nem rájuk néz, hanem miattam, aki szemben állok a festménnyel. Rám néz, és engem sirat, miközben vállalja értem a kereszthalált. De nem itt fejeződik be nagypéntek, hiszen annyira szerette az embert minden bűne ellenére is, hogy még a poklokra is alászállt. Krisztusnak oda is van hatalma és ereje elmenni, amely helyre én csak rettegve gondolkodom.

HÚSVÉT

Feltámadás, áldás

Vasárnap hajnalban, még a napfelkelte előtti sötétségben volt egy pillanat – az ekkor történeteknek csak az ott őrkdő katonák voltak tanúi: a feltámadt Jézus kijött a sírból.

Matthias Grünewald isenheimi oltárképén ez a pillanat látható olyan magával ragadó intenzitással, hogy az még a négyszáz évvel később élő emberre is mély benyomást tesz. Az ég sötétjébe fényárral berobbanó és a föld felett lebegő jézusi alak nemcsak a Föld, de a hatalmas univerzum uraként jelenik meg, akinek első dolga átszegezett kezeit áldásra emelni.

S ami a legfontosabb, a szeretettől és örömtől ragyogó arca szinte vonzza a tekintetet, és üzeni: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!”



MATTHIAS GRÜNEWALD: ISENHEIMI OLTÁRKEP

Passióra készülve...

Vitális Judit riportja

▶ **Kulisszatitok és kíváncsiság – kukucskálásra inspiráló párosítás. A Mevisz-Bárka, illetve a teológushallgatók passiójáték-próbájáról szóló írásunk anyaggyűjtéséhez mégsem a kulcslyukon át történő leskelődést választottuk. Egyszerűen bekéredzkedtünk.**

„Jó neked, ha így feszítünk kereszt-re?” – tudakolják a Jézust alakító Vincétől, talán a kérdés morbiditását ellensúlyozandóan némi derűsüggel a hangjukban. Előző nap nélküle próbálták; most van lehetőségük egyeztetni vele, hogy ő is így képzelte-e el a jelenetet, illetve „kényelmes-e” neki a „módszer”, és egyáltalán el tudja-e játszani.

Bármilyen társulatról lenne is szó, egy passiójáték próbája során mindenhol felmerülne a kérdés. Csak talán egy picit kisebb súlya lenne. Mint ahogy annak is, hogy ki mikor hova álljon. Akarom mondani: guruljon...

Március 15-e van, a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz) Bárka szakszereplője szűk kétnapos passiópróbájának utolsó óráiban járunk. A csákvári táborhely faházában vagyunk. A mozgássérült és ép fiatalokból álló, közel tizenöt fős csapatnak hamarosan át kell engednie a termet a helyi gyülekezet számára, de addig még legalább egyszer végig szeretnék próbálni a darabot, különösen tekintettel a mozgásokra és a ténnyekre. Mert még ha előre nem tudják is pontosan, hogy a majdani előadások helyszínein lesz-e, mondjuk, keresztelőkút a „színpad” közepén, a kerekesszékekkel való „tömeges manőverezéseket” azért gyakorolni kell. Az énekeket aztán már a nem túl tágas étkezőben veszik át újra, és a szövegkönyv közös értelmezése, a karakterek kidolgozása, a gesztusok, hanglejtések – és így tovább – megbeszélése is itt zajlik.

A bárkások – a néhai evangélikus lelkész, *Andorka Eszter* kezdeményezésére – 2003 óta járják, mindig változó összetételben, virágvasárnaptól nagypéntekig az országot (idén a Somogy-Zalai Egyházmegyé), és mutatják be Jézus szenvedéstörténetét, nem titkoltan azzal a szándékkal is, hogy elősegítsék a sérült emberek elfogadtatását. Azért is különösen fontos a szervezet életében a „passiózás”, mert ez a Mevisz-Bárka egyetlen olyan tevékenysége,



A 2008-as Bárka-passió záróképe

amellyel – ahogy *Anna*, a szakszereplő témafelelőse elmondja – „megmutatjuk magunkat a világnak”.

Az első években a körutat néhány héttel megelőző próbahétvégén közösen „találták ki” a darabot, tavaly aztán *Lilla* ötlete nyomán a celldömölki ifjúság passiójátékából indultak ki, azt formálták a maguk képére, illetve igazították a saját lehetőségeikhez. Idén a témafelelős Vincét kérte fel a szövegkönyv megírására.

„Régóta foglalkoztat a Júdás-probléma, és a színház világa is nagyon érdekelt” – meséli már az ebédhez való készülődés közben a tizenhét éves fiatalember, aki középiskolája színjátszó körének is tagja.

Négy évvel ezelőtt találkozott először a mozgássérült-passióval, és akkor – beugróként – rögtön Jézus szerepét alakította. „Amikor az egyik előadás után megkérdeztek tőlem, mégis milyen érzés, ösztönösen azt feleltem: » Isteni!«” – emlékszik vissza. Két évvel később Júdás bőrébe bújott. „Akkor, bevallom, kevésbé a figura, mint inkább az izgatott, vajon tudom-e még egyszer annyira élvezni a körutat, mint első alkalommal. De különösen jó csapat jött össze” – idézi fel 2007-et.

A döntés, hogy idén ismét ő lesz Jézus, nem érte teljesen váratlanul. „Jó lett volna kívülről nézni a darabot, de nem bánom, hogy végül így alakult. De Júdás semmiképpen nem szerettem volna lenni!” – mondja, majd magyarázatként hozzátesszi: „Akkor pont az maradt volna ki, hogy az én Júdás-elképzelésem, illetve az őt játszó társamban a Jézust el-

áruoló tanítványról élő kép hogyan olvad össze.”

Közben a többiek már elindultak a csárda felé, a bejáratnál érik őket utol. *Andrea* int, üljek hozzájuk. Ő és *Szandra* segítőként van jelen, másik három asztaltársa a sérültek közül kerül ki. Míg a többiek a gyümölcslevest kanalazzák, *Erzsóval* beszélgetünk. Az ő életéből a passiózás eddig még – résztvevőként csakúgy, mint nézőként – kimaradt. „De csak eddig!” – hangsúlyozza lelkesen.

Lelkesedésből *Eszternél* sincs hiány; már harmadszor szerepel. Először *Máriát* alakította, aztán szolgát játszott, most pedig ő az egyik farizeus. „Nincs ennél nagyobb összetartás, ezért vagyok itt. A passióhét olyan, mint egy terápia. Arra a hétre az ember kikapcsol, másik dimenzióba kerül” – áradozik.

Néminemű félelem a körúttal kapcsolatban csak *Jánosban*, a darab egyetlen nem mozgás-, hanem látássérült közreműködőjében munkálkodik. Lakóhelyén már hat éve passiózik a fiatalokkal – de otthon ismeri

hazaindulásig. A csomagolással mindenki végzett, az étkezőhelyiségben beszélgetünk. Korábbi katarzisélményeikről mesélnek. A kérdés, hogy mit jelent életükben a szenvedés, megválaszolatlan marad. Mint ahogy az is: vajon a mozgássérült-passiók nézői a történet vagy a szereplők miatt tekintik-e meg az előadásokat...?

Hétköznap kora este. Három nap telt el a csákvári „kukucskálás” óta. A helyszín ezúttal az Evangélikus Hit Tudományi Egyetem (EHE) teológusok otthonának kápolnája, az apropó pedig az egyetem harmadéveseinek passiópróbája.

A passiójátékban részt vevő tizenegyhány fiatal – a lelkész szakos mellett hittanár és kántor szakosok is vannak – összefogni igyekező *Judit* szavaiból hamar kiderül: ami a próbák szervezését, összehangolását illeti, csak látszólag van könnyebb dolguk, mint az egymástól több száz kilométerre élő bárkásoknak. A kreditrendszernek „köszönhetően” szinte nem is találkoznak, alig van közös előadásuk-szeminariumuk, ezért majdhogynem lehetlenség olyan időpontot találni, amelyik – ha nem is mindenkinek, de – a nagy többségnek megfelel.

Négyesben beszélgetünk. *Juditon* kívül *Dani* és *Rita* tudott kicsit korábban érkezni. Felidéződik a bő másfél hónappal ezelőtti balassagyarmati évfolyamhétvége. Ott kezdtek el – *Orosz Gábor Viktornak*, az EHE lelkészének „útra indítása” mellett, de egyébként maximálisan szabad kezét kapva – összerakni a darabot. Szemük előtt lebegett a tavalyi „nagyon zenés” és a két évvel korábbi „nagyon prózai” mű. A kettő között próbáltak „lavírozni”, illetve ezekhez képest szerettek volna – természetesen az evangéliumokból kiindulva – valami újat kitalálni. Hogy

két-három fiú kívánt részt venni az előadásban, közülük egyszerűen a frizurája miatt választották ki őt Jézusnak. (Érdekesség, hogy tavaly Keveházi D. Sámuel is nagyon hasonló módon kapta meg a szerepet. Vele az Evangélikus Élet 2008. június 8-ai számában olvashattak interjút. – A szerk.) Pedig ő egyáltalán nem ragaszkodott volna a dologhoz, sőt.

– Nem láttam még olyan Jézusmegformálást, amelyik tetszett volna, és szerintem nem is lehet jól eljátszani őt. Én sem tudom – de nem is akarom! Bizonyos értelemben próbálok kívülálló maradni. A játékkal csak utalni akarok rá. Hogy én egyébként miért lennék képes az életemet adni? A hitemért és a szeretteimért. Nagyon csalódnék magamban, hogy ha egy olyan helyzetben, ahol önmagam feláldozására lenne szükség, gyengének találnék és elbuknék.

A bukott tanítvány, Júdás szerepe, gondolnánk, nem túl kapós. Ezzel szemben Ritát kifejezetten vonzotta.

– Tavaly az egyik választott tantárgyam a róla szóló szakszeminárium volt. A félév során közelebb került hozzám a személye. Hiszen nem egy kezdettől fogva gonosz emberről van itt szó! Ő ugyanolyan tagja a tanítványok körének, mint a többiek. Aztán valami megváltozik, és ő hagyja magát felőrölni a küzdelemben... Először nagyon örültem, hogy enyém lett a szerep. Csak mostanában kezdem átérzeni a drámáját. És közben a saját korábbi – akkor persze nem annak értett – áru-lásaimat is átértékelem.

Közben lassan szállingóznak a többiek. Amíg szabadabbá nem válik a teológia tőszomszédságában lévő zuglói templom, a tényleges próba helyszíne, még itt, a kápolnában gyakorolják a zenei betéteket. Odát természetesen a szöveges-párbeszéd részeket sem hagyják ki. Időnként érezni némi feszültséget a leve-



Passiójáték-próba teológushallgató módra

a terepet, a nagyhéten viszont mindennap más helyszíne(ke)n adják majd elő a darabot. Ráadásul vakvezető kutyája sem lesz vele. Ha ugyanis Bors ott sertepertélne a közelében, és esetleg János – *Flóri* vezetése ellenére – megbotlana, vagy neki-menne valaminek, az eb rögtön szaladna hozzá. Ezért aztán az előadások zavartalansága végett a német juhász a kisbuszba zárva várja majd, hogy újra a gazdája mellett lehessen.

A próbahétvége „munkás” része gyakorlatilag már az ebéd előtt véget ért; a körútig hátralevő hetekben ki-ki otthon tanulja tovább a szöveget, és készül a darabra. A táborhelyre visszatérve még van egy kis idő a

mégis mivel készülnek a hajdú-szabolcsi körútra (ahol nemcsak templomi környezetben, de börtönben és hajléktalanellátóban is szolgálnak majd), azt – érthető módon – nem akarják idő előtt leleplezni.

A harmadévesek passiókörútja – csakúgy, mint a bárkásoké – nem csupán előadások sorozata, hanem komoly missziós és evangélicációs lehetőség is. Hiszen az előadások előtt igehirdetés hangzik el, amelynek tartalmát különös módon hangsúlyozza Jézus keresztútjának felidézése.

Daninak – a tavalyi mozgássérült-passió *Kajafásának* – amúgy a hosszú haja lett a „végzete”. A döntően „lányos” évfolyamból eleve csak

gőben, de ez a passiókörútig hátralevő idő rövidségének számlájára írható. A vidámság ugyanannyira, ha nem jobban jelen van. Most akkor melyikük sokszorozódjék meg?! Hárman mégsem elegendők a tömeghez... Az is sok nevetésre ad okot, amikor az amúgy méltóságteljes lassúságot követelő részeket – gyorsítandó a próbát – tripla tempóban „zavarják le”.

Hogy mennyire izgulnak az „éles” bemutatók miatt? Nem tartanak tőlük – kivéve a teológián tartandó házi premiértől. Mert ott akaratlanul is mindenki az előző évek passiójátékaihoz hasonlítja majd az előadásukat...

HIRDETÉS

A Bárka-passió előadásainak időpontjai és helyszínei

- Április 5., virágvasárnap, 17.00: Nagykanizsa
- Április 6., hétfő, 17.00: Zalaegerszeg
- Április 7., kedd, 18.00: Iharosberény
- Április 8., szerda, 17.00: Kaposvár
- Április 9., nagycsütörtök, 10.30: Csurgó, 18.00: Porrogszentkirály
- Április 10., nagypéntek, 18.00: Budapest, Deák tér

A teológushallgatók passiójátékának időpontjai és helyszínei

- Április 7., kedd: 10.00: Nyíregyháza, evangélikus általános iskola; 14.00: Nyíregyháza, Oltalom Szeretetszolgálat, hajléktalanellátó; 18.00: Nyíregyháza, Kertváros
- Április 8., szerda: 11.00 Nyíregyháza, Emmaus; 15.00: Tiszalök, börtön; 18.00: Nyírtelek
- Április 9., nagycsütörtök: 11.00: Nyíregyháza, börtön; 16.30: Nagycserkesz; 18.30: Nyírszőlős
- Április 10., nagypéntek: 14.00: Kőlcse; 18.00: Nyíregyháza, nagytemplom

Kereszt-utak

■ KOVÁCS LÁSZLÓ

Nagyénekekhez és a feltámadás ünnepehez közeledve Krisztus egyházának földön küzdő népe egyre inkább a názáreti Jézus szenvedésének, kereszt-halálának történéseire összpontosítja figyelmét, szívét és lelkét. Teszi mindent a földtámadás örömhírének és a Föltámadott megtapasztalt jelenvalóságának fényében és erejében.

Főként a katolikus felekezetben ez idő tájt keresztutat járnak. A szenvedéstörténet egyes állomásainál, stációinál elmélkedve, imádkozva. Arra biztatom a kedves Olvasót, hogy gondolatban most mi is keresztutat, sőt keresztutakat járjunk végig! Többféle kiindulópontból, különféle gondolatfűzés mentén végül ugyanahhoz a lényeghez juthatunk.

Lelki-kegyességi irányzathoz tartozástól függ, kinek melyik út a fontosabb és tartalmasabb. Mindazonáltal ezek az utak együtt sem tudják a maga teljességében átfogni a keresztfa titkát, amelyet teljesen majd az örök mennyi otthon érthetünk meg.

A keresztthalál egyszerre „isteni” és egyszerre „emberi” történet. Nem vagy-vagy, hanem a kettő együtt. Ugyanakkor a keresztthalál nem a történet emberi oldalát állítja középpontba, hanem Isten értünk való cselekvését és az ő szívének-indulatának igazi mélységét.

Nézzünk meg ezek után néhány lehetséges megközelítést, mintegy gondolatébresztőként, a teljesség igénye nélkül!

A teremtet élővilág törvényszerűsége a kiindulópont. Tapasztaljuk, hogy minden új élet létrejöttéhez valaminek meg kell szünnie létezni. Az ember fogantatásánál is két önállóan létező sejt önálló létének, identitásának elvesztése egy új, minőségében más élet létrejöttét eredményezi. Jézus az életnek e törvényszerűségről így szökött: „Bizony, bizony, mondom néktek: ha a búzaszem nem esik a földbe, és nem hal meg, egymaga marad; de ha meghal, sokszorosa termést hoz.” (Jn 12,24)

A földi, biológiai élet megszületéséhez hasonlóan az örök élet szüle-

téséhez (melyre külön fogalmat használ a Szentírás, megkülönböztetve a mulandó biológiai élettől) nem elég az emberi önfeláldozás. Több kell ehhez: örök életünk születéséhez Isten Fiának önfeláldozó halálára volt szükség.

A kereszt: Isten szeretetének prezentációja. Mostanában a számítógépes, kivetített prezentáció, bemutató egyre szélesebb teret nyer. A keresztben Isten látványosan és nyilvánosan bemutatja, *prezentálja* Isten irántunk érzett és cselekvő szeretetét. Mondhatjuk: a keresztben át egyenesen Isten szívének közepébe látunk. Megláthatjuk és döbbenet imádjuk ezt az érthetetlen és indokolatlan szeretetet!

A jogi szemlélet és Isten igazságosságának együttese a következő. Minden elkövetett vétek büntetéssel egyenlíthető ki. E büntetésnek arányosnak kell lennie az elkövetett vétek súlyával. Ezen alapul a polgári törvénykezés is. Valójában erről szól a „szemet szemért, fogat fogért” félreértés miatt félelmetes mondata. Nem a kiegyenlítés kényszere, hanem az aránytalan büntetés tilalma fogalmazódik meg így. Krisztus szenvedésének története és a kereszt azzal szembeállít, hogy milyen fölfoghatatlan a bűn (Isten iránti hitetlenség, bizalmatlanság) súlya, hiszen az egyetlen „arányos” büntetést ember nem tudná elhordozni.

Ehhez kapcsolódik a *megfizethetetlen bűnadósság képe*. A tízezer talentumnyi, megfizethetetlen mértékű adósság elengedése teremt meg a századénaári, jelentős, de nem megfizethetetlen adósság elengedése kész lelkületet mint a keresztény bűnbocsánat belső indítékát. Végtelen bűnadósságomat Jézus fizette ki helyettem. „Eltörölte a követelésével minket terhelő adósságot, amely minket vádolt, eltávolította azt az útból, oda-szegezve a keresztfára.” (Kol 2,14)

A helyettes áldozat képe. Ez Jézus kortársai számára teljesen egyértelmű kép volt. Ma már magyarázatra szorul. Ahogyan Izsák helyett a szarvánál bozótba akadt kos lett az áldozat, ahogyan Izrael elsőszülöttjei helyett bárányok haltak, hogy vérükkel befessék az ajtófélfát a kivonulás éj-

szakáján, ahogyan a fekete bárányra az egész nép bűnét ráterhelte a főpap, a nép *helyett* büntetve kiközösítéssel, az Isten Báránya a világ bűnét hordozza – a világ *helyett*.

Az emberi értelemmel és érzelmeikkel ellentétes út a keresztút. Ilyet ember ki nem talál! Régi ószövetségi előkép, amelyet maga Jézus idézett: „*És ahogyan Mózes fel-emelte a kígyót a pusztában, úgy kell az Emberfiának is felemeltetnie, hogy aki hisz, annak örök élete legyen őbenne.*” (Jn 3,14–15) A pusztai történetben a mérges kígyók által megmártak az életöztönből fakadóan mindenképpen igyekeztek valamit tenni magukért. Érthetetlen és értelmetlen, sőt életellenesnek tűnő passzivitásra szólította föl őket Isten: a rézkígyóra tekintés passzivitására, mely egyszersmind az ígértben való hit próbája volt. Krisztus keresztjének titka hasonlóképpen az egyedül Isten cselekvésére hagyatkozó hitben tündöklök.

Végül egy igen nehéz, de talán érthető megközelítés. Isten használhat olyan eszközöket, amelyekről minket óv és tilt. Például a napkeleti bölcsekkel Isten a bolygók együttállásának „nyelvén” tudatta a hírt, amely egészen Betlehemig mozgatta őket. Ezt a „nyelvet”: az asztrológiát határozottan tiltja az ige. Hasonlóképpen a „Ne ölj!” parancsolatban Isten az életet védi. Ugyanakkor ő megtehetette, hogy éppen azon a nyelven: a végletes és halálos erőszak módján szóljon hozzánk, ahogyan mi értünk. Ezt a „nyelvet” értjük mi igazán! Még ezt is vállalta értünk Isten, hogy megmutassa a tőle elszakító bűn rettenetét, de igalmának és mentő szeretetének mélységét is!

Többféle keresztúton tettünk meg néhány lépést. Mint minden úton, a keresztúton is el lehet tévedni. Hogy ne tévedjünk el, és célhoz érjünk, soha ne veszítsük szem elől azt, amit 198. énekünk 3. versszakára így szólaltat meg: „Én, én okoztam minden szenvedésed. / Bűneim vittek keresztfára téged. / Mindazt, mit, Jézus, eltűrtél helyettem, / Én érdemeltem.” Az a legfontosabb, hogy ne csak kívülről szemléljük a keresztutat, hanem részesedjünk benne.

HETI ÚTRAVALÓ

Ahogyan Mózes fel-emelte a kígyót a pusztában, úgy kell az Emberfiának is felemeltetnie, hogy aki hisz, annak örök élete legyen őbenne. (Jn 3,14–15)



Böjt 6. hetében, nagyhéten az *Útmutató* reggeli és heti igéi Jézus szenvedéstörténetét tárják elénk. A passió az alázatos Király jeruzsálemi bevonulásával kezdődött el: „Hozsánna Dávid Fiának! / Örökre áldott, ki eljött az Úr nevében, / Izrael Királya, / Hozsánna a magasságban!” (GyLK 751) S a farizeusok – látva, hogy a sokaság palmaágakkal hódol előtte – kénytelenek voltak megállapítani: „...*íme, a világ őt követi!*” (Jn 12,19) Ám „*az Emberfia azért jött, hogy szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért*” (Mk 10,45; LK). Pál egy öskenesztény himnuszt idéz róla: „...*minden nyelvet vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.*” (Fil 2,11) S három igeidőben szól Isten nagy(heti) szeretetéről: „*már most megigazított minket*” a Jézus vérén. „*Mert ha akkor, amikor ellenségei voltunk, megbékéltetett minket az Isten önmagával Fia halála által – még inkább üdvözíteni fog élete által.*” (Róm 5,9–10) Jób passiója így ért jó

véget: Én „*csak hírből hallottam rólad, de most saját szememmel láttalak. Ezért visszavonok mindent, bűnbánatot tartok porban és hamuban.*” (Jób 42,5–6) Az Ószövetség evangélistája a páska éjszakájára emlékeztet (lásd 2Móz 12,22). „*Eredj, népem, menj be a szobádba, és zárd magadra az ajtót!*” (Ézs 26,20) Húsvét előtt a Mester megmosta tanítványai lábát; mert „*aki megfürdött, annak csak arra van szüksége, hogy a lábát mossák meg, különben teljesen tiszta.* – *Jézusnak, az Isten Fiának vére megtisztít minket minden bűntől!*” (Jn 13,10 és 1Jn 1,7; LK). Az új szövetség szerzője nagycsüörtök este (Pál tolmácsolásában) mondta: „...*valamennyiszer eszitek e kenyeret, és isszátok e poharat, az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljön.*” (1Kor 11,26) Luther ezt tanácsolja: „*Aki az oltári szentséghez akar járulni, üres szívét és éhes lelkét ajánlja fel a mindenható Istennek. Itt*

ugyanis az a legméltóbb, aki a legméltatlanabb.” Ama nagy pénteken a faldalmak embere halálra adatott a bűnökért! Keresztjére Pilátus ezt íratta: „*A NÁZÁRETI JÉZUS, A ZSIDÓK KIRÁLYA*” (Jn 19,19). „*Íme, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűnét!*” (Jn 1,29; LK) Ő engedelmes volt halálig, végezetül így szökött: „*Elvégeztetett!*” (Jn 19,30) És fejét lehajtva, átadta lelkét Atyjának. De mi is történt a keresztfán oltárán? Isten az egyszülött Fiát bűnné, átokká tette érettünk, mert „*átkozott, aki fán függ*” (Gal 3,13), hogy mi Isten igazsága legyünk. Így ő a „*Krisztusban megbékéltette a világot önmagával (...), és reánk bízta a békéltetés igéjét*” (2Kor 5,19). A „*síró*” próféta 3. panaszénekeiben a kegyesek (a saját) szenvedése értelmét ebben látja: „*Segítségül hívtam nevedet, Uram – Meghallottad szavam, így szóltál: Ne félj! – és megváltottad életemet.*” (JSir 3,55–58) Mivel Isten számára mindenki él, ezért az élők és elhunytak üdvözítőjéhez így kiáltunk fel hittel: Úr Jézus! „*Kérlek, halálod ára/ Rajtman ne vessen kárba!*” (EÉ 203) Legyen áldott húsvéti ünnepünk!

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

Öt nap Jézussal

Nagyheti kérdések virágvasárnapról nagycsüörtökig minden este 18 órakor a budavári evangélikus templomban (1014 Budapest, Táncsics M. u. 28.). Az istentiszteleteken ígét hirdet: *Balicza Iván*.

- Április 5. – *Meddig méssz Jézussal?*
- Április 6. – *Az életed Isten temploma vagy a rablók barlangja?*
- Április 7. – *Mennyit ér neked Jézus? I.*
- Április 8. – *Mennyit ér neked Jézus? II.*
- Április 9. – *Van-e helyed Jézus asztalánál?*

HIRDETÉS

Sok szeretettel hívjuk a nyugdíjas és özvegy papné és papnő testvéreinket országos csendesnapra április 19-én 9.30-tól 15.30-ig a Deák téri evangélikus gyülekezet első emeleti termébe (Budapest V., Deák tér 4.). Téma: *Gyökereink – szárnyaink*. A nap szolgálattevői: *Györi János Sámuelné* (nyitóáhitat), *Györi János Sámuel* (előadás), *Fatalin Helga* (záró igeszolgálat). Mindenkit szeretettel hívnak és várnak a szervezők!

HIRDETÉS

Pályázati felhívás

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Zenei Bizottsága pályázatot hirdet evangélikus *gyülekezeti énekkarok, hangszeres együttesek és egyházzenei rendezvények pénzügyi támogatására*.

A pályázati eljárás során felosztható keret összege: kétfélmillió-ötszáz-ezer forint.

A pályázaton elnyert összeg a 2009. január 1. – 2009. december 31. között megvalósuló programokra és kiadásokra vehető igénybe. A szükséges önrész a pályázott összegnek legalább 40%-a. A felhasználásról 2010. január 15-ig szakmai és pénzügyi beszámolót kell benyújtani a pályázat kiírójához.

A pályázati adatlap letölthető a <http://egyhazzene.lutheran.hu> honlapról vagy postai úton igényelhető az alábbi címen: Egyházzenei bizottság, Kende Gusztáv, 8360 Keszthely, Hévízi út 46.

Az elkészült pályázati adatlapokat is ugyanerre a címre kérjük eljuttatni és a postára adással párhuzamosan elektronikusan is elküldeni az egyhazzene@lutheran.hu címre. Benyújtási határidő: 2009. május 15. A határidő után érkezett pályázatokat a pályázat elbírálásánál nem tudjuk figyelembe venni.

A pályázatok elbírálását a zenei bizottság 2009. június 15-ig elvégzi.

A pályázathoz csatolandó mellékletek: a csoport bemutatása (eddig működésének fontosabb jellemzői, adatai); a gyülekezet lelkészeinek ajánlása; a felhasználási terv részletesebb leírása, indoklása.

Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Zenei Bizottsága pályázatot hirdet *evangélikus templomi orgonák javításának, karbantartásának pénzügyi támogatására*.

A pályázati eljárás során felosztható keret összege: nyolcmillió forint.

A pályázat beérkezési határideje: 2009. június 1.

A támogatásra pontosan kitöltött és mellékletekkel együtt határidőre elküldött adatlappal lehet pályázni. A pályázati adatlap letölthető a <http://egyhazzene.lutheran.hu> honlapról vagy postai úton igényelhető az alábbi címen: Egyházzenei bizottság, Kende Gusztáv, 8360 Keszthely, Hévízi út 46.

Az elkészült pályázati adatlapokat is ugyanerre a címre kérjük a fenti beérkezési határidőre eljuttatni és a postára adással párhuzamosan elektronikusan is elküldeni az egyhazzene@lutheran.hu címre. A határidő után érkezett pályázatokat a pályázat elbírálásánál nem tudjuk figyelembe venni.

A pályázaton elnyert összeget legkésőbb 2009. december 31-ig szerződéssel le kell kötni.

A felhasználásról 2010. december 1-jéig szakmai és pénzügyi beszámolót kell benyújtani a pályázat kiírójához.

A pályázatok elbírálását a zenei bizottság által felkért szakértők végzik.

A pályázati lehetőség kiterjedhet – elsősorban fiáikban – használt orgona beszerzésére, javítására vagy harmónium rendbetételére is, amellyel a gyülekezeti ének vezetése megoldódik.

A benyújtott pályázat érvényességének feltételei:

- beérkezési határidő betartása;
- hiánytalanul kitöltött adatlap;
- 30%-os önrész igazolása (kis gyülekezetek történeti jelentőségű orgonái esetében az elbírálás méltányossági alapon történik!)
- a felújítás alapjául szolgáló – kellően részletezett – költségvetés, ár-ajánlat;
- a pályázatot megvalósító, legalább hangszerkészítő és -javító orgonaépítő végzettséggel rendelkező személy(ek) megnevezése;
- a történeti jelentőségű orgonák esetében szakértő által készített restaurálási vagy orgonaépítő által készített – a restaurálási irányelveknek* mindenben megfelelő – részletes felújítási terv;
- a nem történeti jelentőségű orgonák esetében lehetőleg szakértő által készített szakvélemény és/vagy az orgonaépítő által készített (ár)ajánlat.

Az elbírálásnál előnyt élveznek azok a gyülekezetek:

- ahol igazoltan rendszeres zenei élet folyik, vagy illet terveznek;
- ahol a gyülekezet jelentős (30%-ot meghaladó) önrészesedést tud felmutatni, vagy valamilyen alapítványi, önkormányzati stb. – a konkrét összeget feltüntetve – támogatási szándéknyilatkozattal rendelkezik;
- ahol végzett kántor teljesít szolgálatot, vagy a leendő kántor beiskolázását a Evangélikus Kántorképző Intézetnél már elkezdték.

* Elfogadva az országos orgonás műemléki konferencia plénuma által 1993. október 14-én. Megjelent: *Magyar Egyházzene* I. évf. (1993/94) 1. szám, 104–111. o.; *HangszerVilág* III. évf. 3. szám (1993. szept.–dec.) 3–13. o. (Ez nem azonos a KÖH honlapján található irányelvekkel!)

Síszünet – másképpen

▶ **A Deák Téri Evangélikus Gimnázium két tanulója, Főzy Hanga (16) és Regős Rozi (17) Felsősfalván töltötte az idei síszünetet. Ottani élményeikről, tapasztalataikról kérdeztük őket.**

– *Hogy kerültetek Felsősfalvára?*

ROZI: Tavaly nyáron az iskola szervezésében utaztunk Erdélybe körülbelül húszan, hogy megismerjük Bőjte Csaba testvér intézményeit. Néhányan a szovátai árvaház építkezésén segítettek, mi pedig Felsősfalván voltunk egy napközi otthonban. Egyértelmű volt számomra, hogy ide még visszajövök. Februárban magammal hívtam Hangát is.

– *Kik járnak ide?*

HANGA: Ezeknek a gyerekeknek, akik ide járnak, van ugyan családjuk, de nagyon zilált, szegény körülmények között élnek, többen félárva vagy cserbenhagyottak. Sajnos a szülők körében gyakori az öngyilkosság. A múlt héten pedig egy korunkbeli fiú végzett magával...

ROZI: Csabát mi is ismertük és nagyon szerettük... Nagyon fog hiányozni a többieknek is, mert a csapat egyik vezéregyénisége volt, mindenki felnézett rá.

– *És ti mit csináltatok Felsősfalván?*

HANGA: Kirándulni vittük a gyerekeket – a falu környezetét velünk fedezték fel!

ROZI: Játszottunk, foglalkoztunk velük, barátkoltunk, gyöngyöt fűztünk, palacsintát sütöttünk... Olyasmit csináltunk, amire otthon nincs lehetőségük. Vagy amire Manyi néni nem marad már ideje és kapacitása. És szerettük őket!

– *Van valami emlékezetes történetetek?*

HANGA: Többször is sütöttünk palacsintát a gyerekekkel, egyszerre három kiló lisztből, hogy biztosan elég legyen. És nem volt elég... Mindenki sütni szeretett volna, a fiúk is, hiszen erre ritkán kerül sor.

ROZI: Jártunk a parajdi sóbányában is. A bánya látogatható, játszótérrel, ugrálóvárakkal, trambulinokkal építettek benne. Amellett, hogy egészséges levegőjű a hely, a gyerekek szívesen töltik ott az időt. „A mi gyerekeink” is felszabadultan, boldogan játszottak. Alig lehetett őket hazavinni.

– *Jártatok a gyerekek otthonában is?*

HANGA: Igen, jártunk több helyen. Azért is, mert időnként meg kell győzni a szülőket, nagyszülőket, hogy engedjék a napközibe a gyerekeket. Valószínű, hogy büszkeségből nem engednék őket, mert úgy gondolják, nem annyira szegények, hogy erre rászorulnának. Azt hi-



Az interjúalanyok – Rozi és Hanga – Manyi nénivel

– *Jaj, ez borzasztóan nehéz. Hallottam róla... De meséljétek még a napköziről! Hogy is működik?*

HANGA: A tanítás után itt tudnak együtt tanulni, játszani, és meleg ebédet is kapnak, amire otthon sajnos nem lenne lehetőségük. Egy jólelkű asszony vezeti a napközit, Manyi néni. Ő főz, befűt, takarít, tanul a gyerekekkel.

ROZI: Olyan, mint egy tündér. Anyjuk helyett anyjuk.

– *Hányan vannak a napköziben?*

HANGA: Összesen húsz gyermekre kap támogatást az intézmény a Dévai Szent Ferenc Alapítványtól, fejenként havonta ezeröttszáz forintnak megfelelő összeget. Mégis huszonhároman járnak most oda. Manyi néni mesélte, hogy megszokad a szíve, amikor vissza kell utasítani az újabb jelentkezőket.

– *Milyen az épületük?*

ROZI: Az alapítvány egy parasztházat vett, amit adományokból sikerült felújítani.

HANGA: Manyi néni családja nagyon sokat dolgozott a felújítások, és ma is rengeteget segítenek a ház körül, különösen a férje, Bandi bácsi.

– *Meséljétek egy kicsit a gyerekekről!*

ROZI: Elsősök a legkisebbek, és hetedikesek a legidősebbek, akik ide járnak.

HANGA: Ezek a gyerekek minden apróságért nagyon hálásak.

ROZI: Egy mosolyért is...

HANGA: Hamar az ember szívéhez nőnek. Ahhoz képest, hogy milyen nehéz sorsúak, vidámak, játékosak. Látszik, hogy szeretik egymást, összetartanak.

ROZI: Olyanok, mint egy család, Manyi néni nagyon szereti és saját gyermekeként emlegeti őket.

HANGA: Nemcsak tanulni és játszani járnak ide, hanem mindenkinek megvan a maga feladata. Mosogatnak, fát hasogatnak, kertészkednek, söpörnek, rendet tartanak a ház körül.

ROZI: Mindez teljesen magától értődően csinálják, természetes a számukra, hogy kiviszik a részüket a munkából. Ráadásul a tanulásban is segítik az ügyesebbek a gyengébbeket.

szik, egyedül is tudnak boldogulni, pedig néha ételre sem futja.

ROZI: Az az igazság, hogy a családok egy része igénytelenségben, gyakran sajnos piszokban él. A faluszéli cigánytelepre is elmentünk egy kisfiúért. Szeretettel fogadtak, pedig nem is ismertek minket. A látogatás megdöbbentő élmény volt, de ez már másik történet.

– *A ti munkátokon túl mivel lehet segíteni Manyi néni és a napközi életét?*

ROZI: Sajnos az erdélyi árváknak gyűjtött csomagokból általában nem jut Felsősfalvára, mert azok inkább a bentlakásos otthonokba kerülnek. Mivel nagy a szegénység, mindenfelére szükség van: élelemre, tanszerekre, íróeszközökre, ruhára, fehérneműre egyaránt. És persze könyvekre, a kötelező olvasmányokra és játékokra is.

– *Ebben mit tudtok ti segíteni?*

HANGA: Küldhetünk, vihetünk is csomagot, de a legjobb lenne gyűjtést szervezni, például az iskolában. Manyi néni nagyon szeretné, ha a napköziben lehetne építeni egy rendes konyhát, és ha lenne egy kis fürdőszoba, ahol megfürdetheti a gyerekeket. Mert annak ellenére, hogy otthon az állatok körül is dolgoznak, nem tudnak tisztálkodni.

ROZI: Felvettük a kapcsolatot Fabiny Tamás püspökkel, aki támogatásról biztosított minket, és megígérte, hogy próbál segíteni az adománygyűjtésben, ahogy a kőbányai Kápolna Színpad Alapítvány is. A faluban minden munkát meg lehetne szervezni, de az építőanyag pénzbe kerül. Persze szeretnénk kétkézi segítséget is nyújtani.

– *Ezek szerint tervezték, hogy ellátogattok még oda?*

ROZI: Mindenképpen, és nem is egyszer.

■ EÉ

A Kápolna Színpad Alapítvány számlaszáma: Erste Bank 11670009-07753400-70000007. A közlemény rovatba írják be: „Felsősfalva”.

Húsvét felé

SZÓSZÓRÓ



Rovatgazda: Balog Eszter

▶ **Az alábbi gondolatok naponkénti elolvasása abban segít neked, hogy jobban átélj húsvét közeledtét. Az idézetek elolvasása után pár percig csöndben gondold végig az életedet, jelenlegi helyzetedet. Végezetül imádkozz magadban azért, amire a Szentlélek indít. Legyen áldott az ünnepre való felkészülési idő!**

Virágvasárnap

Az öröm és fájdalom Isten jobb és bal keze; mindegy lesz, hogy melyikkel ölel magához, csak átöleljen. (Szent-Gály Kata)

Hétfő

Ne a keresztet szeresd, az embertelen, hanem a Kezet, mely válladra teszi. (Szent-Gály Kata)

Kedd

Uram, te nem akard a mi halálunkat. Te azt akard, hogy éljünk. Te szereted az életet. Te szeretsz bennünket. Ezért lettél emberré. Ezért haltál meg. (Paul Roth)

Szerda

Vezess a halálból az életre, a hamisságból az igazságra, vezess a kétségbeesésből a reménységbe, a félelemből a bizalomra, vezess a gyűlöletből a szeretetre, a háborúból a békére, hogy béke töltse el a szívünket, a világunkat. (Teréz anya)

Nagycsütörtök

Te átöleltél amikor nagyon sírtam és eléd hoztam minden nyomorúságomat és ahogy feltört belőlem a szó hogy ezt is tettem meg azt is tettem úgy öleltél magadhoz egyre szorosabban és melegebben és amikor már mindent kimondtam és elhallgattam

te megszomogattál és csak annyit mondtál hogy örülsz nekem és hogy ne féljek (Szent-Gály Kata)

Nagypéntek

Hiszek, Uram, és hiszem feltétlen hittel, hogy minden hatalom és erő ott van a Te átvert két kezében, mégis növelj hitemet olyannyira, hogy velem is csodát tehess, meggyógyíthass belső vakságomból. (Szent-Gály Kata)

Nagyszombat

Uram, látod, elkerül az álom. Puha nesz motoz, a csend átölel. Eltompul a lárma, lassan szárnyra kel az éjszaka, s a világ zaja nyugovóra tér. Olyan jó érzés tudni, hogy a csendben benne vagy, olyan jó, hogy felfedezhetlek! Most hallok igazán, hogy halkán hívsz, Uram. Szólj, megyek, hisz vársz rám. Uram, kész vagyok, hogy csöndedet befogadjam, hogy átáradj az életemen. Nem akarok mást, csak elcsitulni, megpihenni benned, s várni az új kezdetet: a reggelt.

Országos latinverseny – MMIX

▶ **Az evangélikus iskolák harmadik országos latinversenyét a soproni Berzsényi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Kollégium és Szakképző Iskolában rendezték meg. Két korcsoportban álltak ki egymás ellen a diákok. A minor kategóriában harmincegy, a maior kategóriában nyolc versenyző mérte össze tudását március 27–28-án mitológiai, nyelvtani és műveltségi tárgykörökben.**

Ittész Dániel zsürielnök, a feladatsorok összeállítója az eredményhirdetésen köszönetet mondott a felkészítő ta-

nároknak, s kifejezte abbéli reményét, hogy a részt vevő diákok számára továbbra is fontos marad a latin nyelvvel, valamint az ókori kultúrával való foglalkozás.

Az első, levelező jellegű forduló után szombaton a másodikban a helyszínen kitöltendő feladatokkal kellett megbirkóznuk a versenyzőknek. Az értékeléskor a második forduló eredményei számítottak – a korábbi eredményeket csak holtverseny esetén vette figyelembe a zsüri. Minden résztvevő emléklappal és egy, a liceum által kiadott könyvvel (*Múltó virág helyett – Emlékek Kapi Béla evangélikus püspökről*) térhetett haza, ezenkívül a minor kategória

első négy, valamint a maior kategória első két helyezettje részesült kiemelt jutalomban. Az eredményhirdetést mintegy keretbe foglalva több darabban is megörvendeztette a résztvevőket a liceum orgonáján Garczik Richárd aszóni és Schallinger Artúr fásori gimnazista.

■ TÓTH CSEPERKE

Az eredmények

Minor kategória: Csallóközi Krisztina – Liceum, Schallinger Artúr – Fásor, Frankó Regina – Liceum, Toldi Fanni – Aszód

Maior kategória: Nyerges Anita – Orosháza, Barcsay Zsombor – Fásor

Március 15-i elismerések Bonyhádon

Bonyhád Város Önkormányzata idén két Perczel-díj átadásáról döntött. Az elismeréseket a március 15-i ünnepség keretében nyújtotta át a polgármester Ónodi Szabolcsnak, a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium igazgatójának, illetve dr. Bayer Józsefnek, az Axel Springer Kiadó magyarországi vezérigazgatójának, hajdani bonyhádi gimnazistának.



Csége Baláznak Krähling Dániel esperes adta át a díjat

A bonyhádi ünnepségen adták át a Völgységi Tehetséggondozó Egyesület által alapított Völgység Talentuma elismeréseket is. Az idei öt díjazott között volt Csége Balázs, a Petőfi-gimnázium diákja, aki négy éve szinte valamennyi matematika- és földrajzverseny országos döntőjében dobogós helyen szerepelt.

Még egy rangos, a középiskolával kapcsolatos elismerésről számolhatunk be: dr. Mócsényi Mihály tájmérnök a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjét vehette át március 15-én a budapesti ünnepségen. A bonyhádi Petőfi-gimnázium egykori diákja minden évben ellátogat az alma materbe, két évvel ezelőtt átadta megőrzésre Széchenyi-díját az intézmény múzeumának.

■ MÁTÉ RÉKA felvétele

MÁRCIUS 30-ÁTÓL ÁPRILIS 6-ÁIG MAGYARORSZÁG IS RÉSZT VESZ AZ EGÉSZ EURÓPÁT ÁTFOGÓ, FELEKEZETKÖZI RENDEZVÉNYEN

Európa legnagyobb istentisztelete

18 országban egymillióan a ProChrist 2009-en

► A következő napokban zajlik tizennyolc európai ország több mint négyezer gyülekezetének részvételével a *ProChrist 2009* istentisztelet-maraton. Az 1993 óta hetedik ízben megrendezett – zenei, dráma- és komédiabetéteket sem nélkülöző – felekezeti istentiszteleteket tizennyolc nyelven sugározzák műholdon keresztül részben élő adásban, részben egy napos időeltolással több mint ezerháromszáz helyszínre Franciaországtól Oroszorszáig és Németországtól Szerbiáig. A ProChrist e. V. szervezői összesen több mint egymillió látogatóval számolnak. Magyarországon március 30-ától április 6-áig többek között Budapest, Miskolc, Pécs és Kiskőrös gyülekezetei rendezik meg városukban a ProChristet. A belépés valamennyi helyszínen ingyenes.

Az istentiszteleteknek, melyeken a társadalmat foglalkoztató aktuális kérdések kerülnek terítékre, mottója: „Készség és ámulat”. Az első este témája például: „Merészség – Hihetek-e még valakinek?” „Azoknak a milliárdos veszteségeknek a fényében, melyeket az embereknek pénzügyi tanácsadók éppen ellenkező ígéretei ellenére el kellett szenvedniük, Európa-szerte eluralkodott a kételkedés és a kétségbeesés. Az ámulat akkor jelentkezik, amikor az emberek szembesülnek azzal, amit Jézus mond ezzel kapcsolatban” – mondja *Ulrich Parzany*, a ProChrist akció vezetője. A ProChristen az Istennel kapcsolatos kétségek is szóba jönnek. „A negyedik esti témánk »Megfeszítés – Hogyan engedheti meg Isten?« Különösen a látogatók közötti szkeptikusokat és kételkedőket kívánjuk komolyan venni, amikor a világban levő szenvedés és szükség témakörével foglalkozunk.”

Prominens támogatók

Az evangélikus és a katolikus egyház Európa különböző országaiból származó képviselőin kívül sok prominens személyiség is támogatja a ProChristet, a sikeres nemzetközi profi golfozó *Bernhardtól Langerig és Heinz-Horst Deichmannig*, aki Európa legnagyobb cipőüzletláncának tulajdonosa. „A ProChristen újra meg újra azt tapasztalom, hogy Ulrich Parzany beszédei egész különös módon megszólítják az embereket Európa-szerte. Úgy gondolom, ez azért van, mert ő tudja, mi foglalkoztatja hallgatóit. És azért, mert ő egyértelműen és félreérthetetlenül megvi-

lágítja, hogy mennyire szereti Isten az embereket, hiszen elküldte értünk a Fiát. Én ezt a világ legfontosabb üzenetének tartom. Ezért veszek részt a rendezvényen” – mondja Deichmann.

Zene, dráma és komédia a keretprogramban

Az istentiszteletek látogatóit változatos program várja neves művészekkel. A chemnitzi sportcsarnokban, az öt-százhatvan négyzetméteres színpadon többek között *Carlos Martinez* spanyol pantomim-előadó, *Sarah Kaiser* dzsessz- és gospelénekész, Magyarországról a *Bolyki Brothers*, valamint Martin Helmchen fiatal zongoraművész gondoskodik a profi programbetétekről.

Személyes helyszíni kíséret

A ProChrist egyrészt tömegrendezvény, másrészt személyes ajánlat az istentisztelet minden egyes látogatója számára, hogy elgondolkozzon az élet értelméről és arról, hogy mi is számít igazán az életben. Ezért a szervezők a jól bevált, decentralizált rendezvénystruktúrára támaszkodnak, amelyet a helyi gyülekezetekbe történő műholdas közvetítés tesz lehetővé. Valamennyi helyszín olyan gyülekezet, melynek tagjai a látogatók rendelkezésére állnak kérdéseik megválaszolásában illetve elbeszélgetésre. „Ily módon gondoskodunk arról, hogy látogatóink Európa-szerte – a ProChrist hetén túlnyúló – személyes kapcsolatra találhassanak” – emelte ki Parzany.

Önkéntes munkatársak Európa-szerte

„A ProChrist-koncepciót csak azért lehet megvalósítani, mert szerte Európában sok ezer önkéntes munkatárs sok-sok időt szánt az előkészületekre az elmúlt tizenkét hónap során” – mondja *Raimund Utsch*, a ProChrist e. V. alapítvány kuratóriumának elnöke. Az alapítvány valamennyi felekezet gyülekezeteit összeköti erre az eseményre. „A ProChrist máris óriási siker a részt vevő gyülekezetek számára Magyarországon. A gyülekezet- és országhatárokon átvelő közös munka összeköt bennünket, európaiakat, és a saját hitvallásukon túli értékes kitekintést kínál az együttműködő felekezeteknek, gyülekezeteknek és egyéneknek” – mondja Utsch.

■ EVÉLET-INFÓ

További információk a www.prochrist.hu honlapon.

A ProChrist 2009 magyarországi helyszínei

- *Abaujvár*, művelődési ház, 17.30
- *Albertirsa*, Alberti Evangélikus Egyházközség
- *Alsónémedi*, református gyülekezeti ház, Templom u. 9.
- *Arnót*, református gyülekezeti ház, Petőfi u. 98., 17.45
- *Baja*, Civil Ház, Széchenyi u. 4. 18.00
- *Balatonszemes*, Balatonszemesi Baptista Gyülekezet
- *Bodrog*, „Jó az Úr” Bodrogi Baptista Gyülekezet
- *Budakeszi*, Magyarországi Metodista Egyház Budakeszi Körzet
- *Budapest*, Dél-budai Keresztény Gyülekezet, Recés u. 9/b, 17.30
- *Budapest*, Rózsakerti Baptista Közösség, Dézsmaház u. 33.
- *Budapest-Pesterzsébet*, evangélikus gyülekezet, Ady E. u. 89.
- *Budapest-Kelenföld*, Kelenföldi Missziós Központ, Etele u. 55., 17.00
- *Budapest-Rákoshely*, baptista gyülekezet, Podmaniczky Zs. u. 6.
- *Bugyi*, református gyülekezeti ház, Sport u. 4.
- *Debrecen*, Széchenyi-kerti Református Egyházközség
- *Dunaföldvár*, evangélikus templom, Templom u. 36.
- *Eger*, Egri Baptista Gyülekezet
- *Érd*, Csurgói u. 4., 18.00
- *Felsőpetény*, Felsőpetényi Baptista Gyülekezet
- *Gyula*, baptista imaház, Munkácsy u. 11/b, 18.00
- *Kadarkút*, művelődési ház, Petőfi S. u. 1.
- *Kiskőrös*, evangélikus imaház, Luther tér 3., 17.45
- *Kiskunhalas*, református gyülekezeti ház, Hősök tere 2., 17.45
- *Kisvárd*, evangélikus templom, Rákóczi u. 28., 17.45
- *Mátészalka*, Erkel Ferenc út 50., református templom, Rákóczi u. 30., baptista imaház
- *Miskolc*, Miskolci Evangélikus Egyházközség
- *Monor*, Monor-Nagytemplomi Református Egyházközség
- *Nádasd*, Nádasdi Evangélikus Egyházközség
- *Nagyecsed*, református kistemplom, Vasút u. 4., 18.00
- *Nagytarcsa*, evangélikus templom, Rákóczi u. 79., 18.00
- *Noszvaj*, református gyülekezet, Deák F. u. 4
- *Nyíregyháza-Sóstófürdő*, sóstói millenniumi református templom, Kemecsei u. 24., 18.00
- *Orosháza*, Orosházi Evangélikus Egyházközség
- *Pácin*, Pácin Református Egyházközség
- *Paks*, református templom, 17.45
- *Pécs*, PTE Természettudományi Kar aulája, Ifjúság u. 6., 18.00
- *Penc*, Penci Baptista Gyülekezet
- *Pomáz*, református gyülekezeti ház, Hősök tere 1., 17.45
- *Prügy*, Prügyi Református Egyházközség
- *Rábaszentandrás*, Rábaszentandrási Evangélikus Egyházközség
- *Romhány*, baptista gyülekezet
- *Sellye*, Sellyei Református Egyházközség
- *Simontornya*, simontornyai református gyülekezet
- *Siófok*, Siófoki Baptista Gyülekezet
- *Soltvadkert*, művelődési központ, Hősök tere 1.
- *Sopron*, Bárka baptista imaház, II. Rákóczi F. u. 41., 17.45
- *Szamosszeg*, Szamosszegi Baptista Gyülekezet
- *Szarvas*, Szarvasi Református Egyházközség
- *Székesfehérvár*, Székesfehérvári Baptista Gyülekezet
- *Szentes*, ifjúsági ház, Pódium terem, 18.00
- *Szikszó*, református templom, Kálvin tér 2., 17.30
- *Szombathely*, baptista, református, evangélikus gyülekezetek
- *Szögliget*, szögligeti műv. ház, 17.45
- *Tabdi*, művelődési ház
- *Tiszabercel*, református régi parókia, Kossuth u. 50., 18.00
- *Tiszaföldvár*, református gyülekezeti ház, Iskola u. 6., 18.00
- *Tokaj*, általános iskola aulája, Bajcsy-Zs. E. u. 7–9., 17.30
- *Tótkomlós*, evangélikus gyülekezeti ház, Luther u. 1., 17.45
- *Vaja*, Vajai Baptista Gyülekezet
- *Vanyarc*, Veres Pálné u. 52., 18.00
- *Várpalota*, Várpalotai Evangélikus Egyházközség
- *Veresegyház*, baptista gyülekezet, Hajnal u. 2/a, április 21–25., 18.00
- *Vésztő*, református gyülekezeti terem, Bartók B. tér 6.

HIRDETÉS

Április 18-án, szombaton 18 órakor *Kovács László Attila* ad orgonakoncertet a békásmegyéri evangélikus templomban (1038 Budapest, Mező utca 12.). Műsoron: *Johann Sebastian Bach* (1685–1750): *c-moll fantázia és fuga BWV 537*; *Johann Sebastian Bach*: *O Lamm Gottes, unschuldig (Krisztus, ártatlan Bárány – korálfeldolgozás) BWV 656*; *Johann Sebastian Bach*: *Vor deinem Thron tret' ich (Úristen, most eléd lépek – korálfeldolgozás) BWV 668*; *Felix Mendelssohn-Bartholdy* (1809–1847): *Orgonaszonáta op. 65 nr. 1 (f-moll)*; *César Franck* (1822–1890): *Final op. 21*. Az alkalomra a belépés ingyenes, adományokat jó szívvvel fogadunk.

HIRDETÉS

Pályázat lelkeszi állásra

A Cinkotai Evangélikus Egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet a megüresedő gyülekezeti lelkeszi állás betöltésére.

Pályázhatnak azok a lelkeszek, akik a törvényben rögzített feltételeknek megfelelnek. A lelkesz kötelezettségeit és a gyülekezet által biztosított, az országos átlagnak megfelelő javadalmazást a díjvel tartalmazza, mely az esperesi hivatalban minden pályázónak rendelkezésre áll.

A presbitérium feltételül szabja, hogy a pályázó legalább öt éves gyülekezeti lelkeszi gyakorlattal rendelkezzen, illetve magánélete rendezett legyen. A pályázat elbírálásánál előnyt jelent az egyházzene művelése és idegen nyelvek ismerete. A pályázók optimális életkora 30–45 év, de az ettől való eltérés nem kizáró ok. A gyülekezet presbitériuma elsősorban családos lelkeszek jelentkezését várja.

A pályázatot két példányban, részletes önéletrajzzal a Pesti Egyházmegye Esperesi Hivatalába kell elküldeni. Cím: 1183 Budapest, Kossuth tér 3. A pályázatok beérkezésének határideje: *április 10.* A pályázatok elbírálásának határideje: *július 15.*

HIRDETÉS

Missziói pályázat

A Magyarországi Evangélikus Egyház Evangélicizációs és Missziói Bizottsága pályázatot ír ki az evangélikus gyülekezetek és egyházmegyéik *missziói munkájának támogatására*.

Pályázni lehet missziói programok vagy missziói kiadványok megjelentetésének a támogatására. Előnyben részesülnek azok a pályázatok, melyek az általános egyházi programokon túl direkt missziói tartalmat hordoznak. Az ifjúsági munkát az Ifjúsági Iroda által kiírt pályázat segíti.

A benyújtott pályázatokat a fent említett bizottság delegált tagjai bírálják el. A támogatottak listája az *Evangélikus Életben*, az Evangélikus Missziói Központ honlapján és a Fraterneten is megjelenik. Külön értesítést nem küldünk.

A legmagasabb megpályázható összeg: százezer forint. A pályázatot beérkezési határideje: április 30. Kifizetés, átutalás: május vége.

Pályázni csak hiánytalanul kitöltött hivatalos űrlapon lehet, amely az Evangélikus Missziói Központ honlapjáról (<http://misszio.lutheran.hu/2007/?oldal=hir&id=79>) és a Fraternetről tölthető le. Az űrlap az Evangélikus Missziói Központ címén is igényelhető: 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38. (tel.: 1/400-3057., e-mail: evmis@lutheran.hu).

Szabálytalanul kitöltött és határidőn túl érkezett pályázatokat nem fogadunk el. A pályázatot a fenti címre kell beküldeni. Aláírt és lebélyegzett pályázatot szkennelve is elfogadunk.

Ha a pályázó a kapott összegről nem számol el, a következő évben nem pályázhat, és a támogatást vissza kell fizetnie. A pályázattal elszámolni november 30-ig kell. Az elszámolás tartalma: beszámoló a megvalósult programról/kiadványról és a (-z összesített) számlák másolata. Az elszámoláshoz űrlapot nem küldünk. Az elszámolást a missziói központba kell eljuttatni.

HIRDETÉS

A Baptista Teológiai Akadémia felvételt hirdet a 2009/2010-es tanévre

Teológia szakra (BA), lelkipásztori szakirányra. A szakon teológus szakképzettség szerezhető. A képzés ideje nyolc félév.

A szakirányon belül három specializáció választható:

– *gyülekezeti lelkipásztor*: azoknak, akik élethivatásként szeretnének klasszikus lelkipásztori feladatokat ellátva szolgálni (igehirdetés, lelki gondozás, tanítás);

– *missziói*: azoknak, akik szeretnének felkészülni a bibliakör-vezetői, ifjúságvezetői, evangélicizációs munkatársi, misszionáriusi feladatok valamelyikére is;

– *szociális lelkigondozó*: azoknak, akik szakszerűen szeretnének segítséget nyújtani testi-lelki terhet hordozó embertársainknak.

A választott specializációt az oklevél betétlapján tüntetjük fel.

Az alapképzés felkészít a teológiai, hittanár-nevelő és a vallástudomány mesterszakra (MA), továbbá lehetőséget biztosít alapközvetítő (BA) épülő szakirányú továbbképzési szakokon további szakképzettség megszerzésére is.

Kántor szakra (BA) olyan hívő fiatalokat (és idősebbeket) várunk, akik szakszerűen szeretnének részt venni a gyülekezetek ének-zenei szolgálatában. A szakon kántor szakképzettség szerezhető. A képzés ideje hat félév. A szakon belül választható képzési irány: ifjúsági zene (gospel). A képzés államilag finanszírozott.

A jelentkezési lap letölthető intézményünk honlapjáról (www.bta.hu) vagy a tanulmányi hivataltól igényelhető (1068 Budapest, Benczúr u. 31.; tel.: 1/342-7534/129, 20/886-0846; e-mail: tanulmanyi@bta.hu).

Dr. Almási Tibor rektor

Istentiszteleti rend • 2009. április 5.

*Böjt 6. vasárnapja (Palmarum). Liturgikus szín: lila.
Lekció: Mt 21,1–9; Fil 2,5–11. Alapige: Zof 3,14–17. Énekek: 209., 198.*

I., **Bécsi kapu tér** de. 9. (úrv.) Tóth Károly; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. (passióolvasás) Balicza Iván; II., **Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; II., **Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv., családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Lackner Puskás Sára; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv.) Smidélus Gábor; du. 6. (Bach: János-passió) Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat)** de. 9. (úrv.) Benkóczy Péter; **IX., Gát utcai katolikus templom** de. 11. (úrv., passióolvasás) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. (úrv.) Benkóczy Péter; du. 6. (úrv., Tamás-mise, siketek számára jeltolmácsol) Szabó B. András; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 10. (úrv., családi) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Walter Last; de. fél 12. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Káposzta Lajos; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) id. Zászkaliczky Pál; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. id. Zászkaliczky Pál; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) dr. Szabó Lajos; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorvicsky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Hulej Enikő; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Hulej Enikő; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafoke, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi (református templom)** de. fél 9. Donáth László; **Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Sztítás u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné.

Istentiszteleti rend • 2009. április 9.

*Nagycsütörtök. Liturgikus szín: fehér.
Lekció: Jn 13,1–17; 1Kor 11,23–29. Alapige: 2Móz 24,1–8. Énekek: 304., 303.*

I., **Bécsi kapu tér** du. 6. (úrv.) Balicza Iván; II., **Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** du. 6. (úrv.) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** du. 6. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** du. 6. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; **VII., Városligeti fasor 17.** du. 6. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** du. 6. Szabó Bertalan; **IX. Gát utcai katolikus templom** du. 6. (úrv.) Koczor Tamás; **X. Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** du. 6. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 6. (úrv.) dr. Blázy Árpád; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. fél 7 (úrv.) Keczkó Szilvia; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** du. 6. (úrv.) Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** du. 6. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** du. 6. (úrv.) Szabóné Mátrai Marianna; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorvicsky Gábor; du. 6. (páskavacsora) Bátorvicsky Gábor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. 6. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** du. 6. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** du. 6. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** du. 6. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** du. 6. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** du. 6. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budaörs, Szabadság út 75.** du. 6. (úrv.) Endreffy Géza.

Istentiszteleti rend • 2009. április 10.

*Nagypéntek. Liturgikus szín: fekete. Lekció: Jn (18,28–)19,16–30; 2Kor 5,14–21.
Alapige: Zsolt 22,12.15–20. Énekek: 200., 370, passióolvasásra 204.*

I., **Bécsi kapu tér** de. 9. (úrv.) Bence Imre; du. 3. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. dr. Fabiny Tamás; II., **Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. 6. (passióolvasás) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; du. 6. (passióolvasás) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; du. 6. (passióolvasás) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Grendorf-Balogh Melinda; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 5. (passióolvasás) Gerőfi Gyuláné; du. 6. (úrv., mozgássérült passió) Smidélus Gábor; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (passióolvasás) Pelikán András; du. 6. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **Rákóczi út 57/a.** de. 10. (szlovák, passióolvasás) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat)** de. 9. (úrv.) Benkóczy Péter; **IX., Haller u. 19–21. I. emelet** du. 6. (passióolvasás) Marossy Attila; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. (úrv.) Benkóczy Péter; du. 6. (passióolvasás) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. 11. dr. Blázy Árpád; du. 6. (passióolvasás) dr. Joób Máté; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Joób Máté; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Tóth Károly; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; du. fél 7. (passióolvasás) Bencéné Szabó Márta; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kende György; du. 6. (passióolvasás) Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; du. 6. (úrv., passióolvasás) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** du. 6. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorvicsky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Tóth-Szöllös Mihály; du. 6. (úrv., passióolvasás) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv., passióolvasás) Blatniczky János; du. 6. (úrv.) Blatniczky János; **Mátyásföld, Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Eszlényi Ákos; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Eszlényi Ákos; du. 6. (passióolvasás) Eszlényi Ákos; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Hulej Enikő; du. 6. (passióolvasás) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; du. 6. (passióolvasás) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; du. 6. (passióolvasás) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** du. 6. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafoke, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; du. 6. (úrv., passióolvasás) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** du. 6. (úrv.) Endreffy Géza.

Összeállította: BODA ZSUZSA

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A TELEVÍZIÓBAN

A miskolc-belvárosi evangélikus templom története

Megalakulása idején az egyházközségnek még nem volt temploma, de már létezésének első napján, 1783. október 9-én tervbe vették a templom-építést is.

Első lépésként először bérbe vették, majd egy év múlva megvásárolták a jelenlegi templomudvart a rajta talált épületekkel együtt. 1789. május 9-én volt az alapkövetel, majd 1797. október 29-én szentelték fel az elkészült templomot.

A gyülekezetalapító és templom-építő ősök közül még számosan megérték azt a nagy csapást, amely a hatalmas áldozatokkal felépített templomot húsz év múlva érte: 1817. július 20-án, a vasárnap délutáni istentisztelet alatt villám sújtotta az épületet. *Risz Pál* lelkész éppen a szószéken imádkozott. A villámcsapás őt, valamint több hívét megsebesítette. A templom tetőzete kigyulladt és teljesen leégett, a fából készült mennyezet elpusztult. Az oltár és néhány pad kivételével, melyeket ki-

hordhattak, a templom egész felszerelése porrá égett, a tűz a pusztá megperzselt falakon kívül mást nem hagyott meg. A gyülekezet újból templom nélkül maradt.

A hívek az egyházszereketre és az áldozatkésztségre mutattak nagyszerű példát ebben a válságos időszakban. Azonnal hozzáfogtak a templom újjáépítéséhez, és három év alatt, 1820-ra be is fejezték.

A korábbi, deszkából készült mennyezetszerkezet helyett kőboltozatos mennyezetet építettek, a faoltár helyén kőoltárt emeltek. Hozzáfogtak a torony építéséhez is, de anyagi eszközök hiányában csak a templomtetőzet magasságáig tudták felépíteni, ott abba kellett hagyni. Ekkor készült a templom homlokzati főbejárata felett az igen szép és figyelemreméltó erkélyes kiképzés, valamint az izléses díszítésű, empire stílusú szószék. Tornya csak 1865-re lett az épületnek.

A templom falainak jelenlegi fes-

tése és díszítése 1941-ből való. Az oltárkép *Székely Bertalan* alkotása. A művész a képet 1897-ben a nőegylet megrendelésére készítette. A kép a Gecsemáné-kertben térdre hulló, imádkozó Jézust ábrázolja.

Az Északi Egyházkerület megválasztott püspökét, *dr. Fabiny Tamást* a templomban iktatták hivatalába 2006. március 25-én.

Evangelikus istentisztelet a Magyar Rádióban



Virágvasárnap, április 5-én 11 órai kezdettel a Magyar Televízió mindkét csatornáján evangélikus istentiszteletet közvetít Miskolcra. Igét hirdet *dr. Fabiny Tamás* püspök.

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A RÁDIÓBAN

Bemutatkozik a Pilisi Evangélikus Egyházközség

Az 1721-es évszám áll a pilisi evangélikus gyülekezet ősi pecsétjén. Pilisen letelepített szlovák származású őseink abban az évben alapították meg a gyülekezetet, templomukat pedig 1784 adventjének második vasárnapján szentelték fel, ez évben lesz tehát kétszázhuszonöt éves.

A régi községnek – és a majdnem tizenkétezer lakosú mai városnak – szinte a középpontjában áll a templomdombra épült hatalmas épület harminchárom méter magas tornyával. A településhez közeledve minden irányból kiemelkedik, és feléle mutat, „viszi a tekintetet”, szolgálatát már ezzel is jelezve.

A gyülekezet történelméhez olyan nagy nevek tartoznak, mint *Sárkány Sámuelé*, aki püspöke is volt egyházunknak a 19. század második felében. A gyülekezet elmúlt fél évszázadának kiemelkedő lelkésze volt *Nagybocskai Vilmos, Keveházi László* és *Keveháziné Czégényi Klára*.

A pilisi evangélikus gyülekezet mind a mai napig a Magyarországi Evangélikus Egyház egyik legnagyobb gyülekezete, közel hatezer egyháztagot számlál.

Evangelikus istentisztelet a Magyar Rádióban



Nagypénteken, április 10-én az MR1 – Kossuth rádióban 10.04 perces kezdettel evangélikus istentiszteletet hallhatnak Pilisről. Igét hirdet *Krámer György* lelkész.

Megbecsült munkatársak

Az Északi Egyházkerület elnöksége a hagyományokhoz híven ez évben is találkozóra hívta a korábban a kerületben szolgáló, valamint a területén élő nyugdíjas lelkészeket.

Az egyedülálló kezdeményezés minden évben jó lehetőség arra, hogy kifejezze azt a megbecsülést, amely a nyugdíjas lelkészeket övezi. Igaz, ez „a megbecsülés elsősorban

Istentől jön, mert az Atya megbecsüli szolgatársait” – hangzott el a március 25-i rendezvény nyitóahítatában. *Dr. Fabiny Tamás*, az Északi Egyházkerület püspöke Pál apostol életéről és szolgálatáról tartott előadásában a megjelent felismerhették a több évtizedes lelkési szolgálat örömeit, kihívásait.

Az előadás után *Benczúr László* egyházkerületi felügyelő köszöntötte az egybegyűlteket, beszámolt a zsinat és az egyházkerület munkájáról, illetve az aktuális kérdésekről. A találkozót kötetlen eszmecsere, személyes beszélgetés zárta.

■ CZÖNDÖR ISTVÁN felvétele



„Elköltözöm, az biztos”

Beszélgetés dr. Dóry Istvánnal – 1. rész

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL



Rovatgazda: Kézdy Edit

► Harminc évvel ezelőtt ifjúsági óráink és kirándulásaink gyakori témája volt, hogy Budapest túl nagy város. „Én elköltözöm, az biztos” – mondtam akkoriban, főleg azért, mert vonzódtam a természetközeli élethez. Ismerek valakit, aki nem csak tervezgetett. Dr. Dóry István 49 éves, négygyerekes családapa két éve egy kis faluban él. Miért? Hogyan? Mi köze ennek a fenntartható élethez?

– Régóta ismerem, tudom Önről, hogy legalább húsz éve intenzíven foglalkoztatják a környezetvédelmi kérdések. Miért pont mostanában váltottak életmódot?

– Ez hosszú folyamat volt. Tizenhét évig Szentendrén, a Ferences Gimnáziumban tanítottam fizikát, kémiát, számítástechnikát, és tényleg fontos feladatnak tartottam, hogy a gyerekekkel megértessem az ökológia lényegét.

Fontos előzmény, hogy még a szocializmus idején Freiburgban voltam ösztöndíjas. Freiburg igazi nyugat-európai környezetvédelmi mintaváros. Jó élmény volt, hogy a sötétszürke szocializmusból kimentünk, és láttunk egy jól működő társadalmat, amelyik mindemellett még zöld is akart lenni. Megtapasztaltuk, hogy milyen a fejlett, gazdag, de tudatosan környezetvédő városi élet. Ezt megpróbáltuk áthozni Magyarországra. Azt gondoltuk, hogy Szentendre is lehetne ilyen példamutató, zöld, önfenntartó város. De az évek során kiderült, hogy a főváros nyomásától ott nem lehet megszabadulni. Akármint csinálunk, Szentendre Budapest alvóvárosa marad.

Feleséggel, Magdival egyre többet gondolkoztunk azon, hogyan tudnánk olyan helyre költözni, ahol nem kerülünk ellentmondásba saját eszméinkkel, gondolatainkkal. Például azzal, amit én tanítottam a gyerekeknek. Azt gondoltuk, hogy falun ez az élet jobban megvalósítható.

– Jó, jó, de azért nem lehetett könnyű nekivágni.

– Tényleg nem, főleg a gyerekek miatt. A két egyetemistát nem rendítette meg a dolog, a legnagyobb már huszonöt éves. Amikor a kisebbeknek is éppen iskolaváltásra volt lehetőségük, akkor én szépen elbúcsúztam a ferencesektől. Nagyon rendesek voltak, nem haragudtak rám, megértették az elképzeléseinket.

– Az országban többfelé vannak ökofalvak, ezek is azt tűzték ki céljukul, hogy a természettel összhangban akarnak élni. Miért nem Gyűrűfűre, Visnyeséplakra vagy mondjuk Budapesttől nem messze, Máriahalomra költöttek?

– Meglátogattuk ezeket a helyeket, és láttuk a problémáikat is. Például Visnyeséplakon nem tudtuk azonosulni azzal, hogy ők most is a hagyományos patriarchális társadalom szabályai szerint akarnak élni. Szerintem nem az a cél, hogy a régi idők utánozzuk, hanem hogy a mai világban fenntartható életmódot valósítsunk meg. Ebben lehet nagyon sok hagyományos elem, de ugyanakkor alkalmazni kell a legmodernebb technológiákat is, és nem szabad elvetni a demokratikus társadalmak értékeit sem.

Szerintünk ezek az ökokezdemenyzések sokszor ott hibázzák el, hogy kiköltöznek a világ végére, lehetőleg valami gyönyörű, erdősi vidékre. Ott persze termelni nem lehet, közlekedésre csak az autó jön szóba, biciklizni is legtöbbször hegynek fel meg széllel szemben kell. Mi viszont úgy gondoltuk, hogy kerékpárral meg vonattal megoldjuk a közlekedést, és ez eddig sikerült is. A szomszéd falvakba el tudunk menni biciklivel, ha annál messzebb van dolgunk, akkor fölülünk a vonatra. Fél órán belül két nagyvárost is el tudunk érni, ott hasznos munkát tu-

dunk végezni. Ez nem csak a pénzkereset miatt fontos.

– Akkor most már árulja el, hova kerültek, hol dolgoznak!

– Egyházasfaluban, az újkéri vasútállomás közelében van a házuk. Félúton Sopron és Szombathely között. Tavaly Szombathelyen is oktattam, most inkább Sopronhoz kötődünk. Magdi Sopronban gyógypedagógus, Juli és Pityu is oda járnak gimnáziumba, szóval együtt vonatozhatnak. Én Sopronban, az egyetemen programozást és fenntartható fejlődést tanítok.

– A fenntarthatóság szót sokan használják, néha egészen abszurd szókapcsolatokban. A tévéhíradóban például időnként fenntartható gazdasági növekedésről beszélnek. Hogy tudná megmagyarázni a szó igazi jelentését?

– A fenntarthatóság egy kicsit többet jelent, mint a környezetvédelem. Ha meg tudjuk oldani, hogy a hulladékok szét legyenek válogatva, vagy a vizek ne legyenek nitrátosak, az még kevés.

A fenntarthatóság az egész életünket érinti. Tehát nemcsak arról van szó, hogy rendbe kell tenni a környezetünket, hanem minden szempontból át kell gondolni, hogy amit csinálunk, az folytatható-e. Magyarán annyi energiát fogyasztani, amennyit a természet hosszú távon biztosít, annyi vizet, amennyit a csapadékból kapunk, annyi fát, amennyit az erdő ad. Ezeket kiszámítja az ember, és akkor rájön, hogy a mai magyar társadalomnak vannak olyan területei, amelyek egyáltalán nem fenntarthatók. Ilyen például az autóközlekedés vagy a gázfűtés, hiszen ezek meg nem újuló fosszilis forrásoknak a végső felhasználását jelentik, miközben a légkörben felgyűlik a szén-dioxidot.

Manapság nehéz úgy élni, hogy az embernek a szokásostól lényegesen eltérő életmódját elfogadják egy városi, mondjuk egyetemi környezetben, de mi ezzel próbálkozunk. Lehetőleg önbecsapás nélkül.

(Folytatjuk)

■ GADÓ GYÖRGY PÁL

Kiskőrös városának posztumusz díszpolgára

Dr. Murányi György (1906–1978)

Dr. Murányi György 1942. november 8-án mondta el első ígihirdetését a kiskőrösi evangélikus templomban. Az öt köszöntő szavakra adott választ gyakran idézzük, mert hitelesen fejezi ki mindazt, amit a számára kijelölt életutat bejárva teljesíteni kívánt: „...a közélet minden területén tevékenykedni kívánok, ahol a köznek használni lehet... az utam azonban mindig és mindenhol a templomon keresztül fog vezetni.”

Emberről próbáló időszak, amelyben lelkészi munkáját megkezdi településünkön. A világháború borzalmai árnyékként borulnak az emberek lelkére. A lelkész az, aki szavaival reménységet, bátorságot önt a gyülekezet tagjainak szívébe, és maradásra kéri a szülővárosból menekülni akarókat. Ézsaiás próféta szavaival érvel: „A Sionra egy követ teszek le alapul, szilárd követ, drága sarokkővet alapul. Aki hisz, az nem menekül el!” (Ézs 28,16) A próféta szavai sokak

számára mutatták meg a helyes irányt, s így hűségesek maradtak városunkhoz.

Ezekben a sorsfordító években nemcsak a hit szavaival, hanem tettekkel is erősítette a gyülekezetet. Ekkor fogott a gyülekezet a templombelső felújításába és az orgona kijavításába.

A háború befejezését követő időszak nem várt megpróbáltatásokat tartogatott számára. A jogi doktorátussal rendelkező lelkészt koholt váddal népbíró elé citálják, amely felfüggeszti állásából. De ez sem tudja hitében és tenni akarásában megingatni. Lelkében új célok fogalmazódnak meg, amelyek megvalósítása tovább erősíti a kiskőrösi evangélikus gyülekezetet. 1948. június 9-én dr. Murányi Györgyöt templomunkban iktatják be esperesi tiszttségébe. És ehhez az évhez kötődik a ma is korszerű imaház építésének megkezdéséről szóló döntés. A meg-

valósításban, mint igazgató lelkész, vezető szerepet vállalt. De erre az időre esik az erdőtelki imaház építése is.

Amíg lehetséges volt, az építő munka mellett A lélek üzenete című gyülekezeti levelek kiadásával segítette elő, hogy a betegyákhöz is eljusson az élő, vigasztaló ige. S hogy mit jelentett a templomban Murányi György igazgatóját hallgatni, erre a választ valójában a mindenható Isten tudja.

A gyülekezet és a város emlékezete ma is Kiskőrös neves papjai között tartja őt számon. Hosszú ideig lelkésztársa, Ponicsán Imre búcsúzott imigyen tőle nyugdíjba vonulásakor: „Az Úr fordítsa az ő arcát tefeléd, és adjon neked békességet! Ámen.”

Kiskőrös város képviselő-testülete 2009. március 15-én posztumusz díszpolgári címet adományozott Murányi György lelkésznek. A címet fia, Murányi László vette át a város háza dísztermében.

■ LGY

A HÓNAP KÖNYVE

A dialógus szimbóluma

Asztali beszélgetések 1. – Öt párbeszéd

Fájdalmasan párbeszédhiányos világban élünk. Leginkább azért sújt bennünket a megosztottság és a szétszakítottság átka, mert hagyjuk, hogy egyes vezetők leszoktassanak minket arról, hogy odafigyeljünk a másikra, leüljünk, és értelmes párbeszédet, építő eszmecserét folytassunk egymással. A rendszerváltás óta eltelt időszakban már nemcsak a politikában, de a civil szféra bármely területén megmerevedett széttagoltságot, egymástól mereven elkülönülő székfőtanácsok ádáz szembenállását tapasztaljuk.

A görög *diabolosz* szó – melyet hagyományosan az „ördög”, „sátán” szavakkal fordítunk magyarra – egy olyan igéből képzett főnév, amely azt jelenti: „szétdobálni, szétvetni, egymástól eltávolítani”. A diabolikus tevékenység lényege tehát az egymással szerves kapcsolatban lévő dolgok, jelenségek és személyek szétszakítása, kapcsolatuk szétrombolása és megszüntetése, egymáshoz való viszonyulásuk megtévesztés útján történő szembefordítása.

A diabolosz ellentéte, a diabolikus tevékenység orvossága és megoldása a *szümbolosz* – amelyből a mai *szimbólum* szavunk származik. Ennek igei alapszava szó szerint „összedobni”-t jelent, vagyis a szimbólum az egymáshoz tartozókat mélyebb értelemben összehozza, kapcsolatot létesít közöttük, a legmagasabb rendű, agapé típusú szeretet révén felismerteti velük lényegi összetartozásukat, és egységbe forrasztja őket. (A fenti rövid jelentéstani exegézis alapján érdemes elgondolkodni azon, hogy mi és ki az, ami és aki valóban „ördögi” tevékenységet folytat környezetünkben.)

Nyugodtan kijelenthetjük: az *Asztali beszélgetések* című könyvsorozat a fenti értelemben véve – szimbólum. Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány (ABKA) ugyanis arra vállalkozott, hogy egy szervezett beszélgetéssorozat keretében asztalhoz ültesse azokat a gondolkodó embereket – pártállástól teljesen függetlenül –, akiknek korunk aktuális társadalmi, közéleti, kulturális, tudományos kérdéseiről mondanivalójuk van. A beszélgetőpartnerek a legkülönbözőbb területeken tevékenykedő emberek: írókkal, költőkkel, képzőművészekkel, irodalom- és művészettörténészekkel, teológusokkal, jogászokkal, orvosokkal, természet- tudósokkal, előadóművészekkel folytatott dialógusokon keresztül zajlik a szellemi-kulturális hídépítés – nem

csak az egyház és a világ között, hanem ember és ember között is.

Az *Asztali beszélgetések* sorozat *Öt párbeszéd* című első kötetéhez – mely öt dialógus szerkesztett változatát tartalmazza – *Hankiss Elemér* írt előszót. Az asztalhoz telepedő beszélgetőpartnerek a következő témákban osztották meg gondolataikat hallgatóságukkal: *Esterházy Péter*

A hónap könyve akció – április

Asztali beszélgetések 1.

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Az evangélikus könyvesboltban történő vásárlás vagy közvetlenül a Luther Kiadótól való megrendelés esetén az adott hónapban 30%-os kedvezményben részesül. Eredeti ára: 1750 forint.

http://bolt.lutheran.hu/
E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229
1085 Budapest, Üllői út 24.

író és *Fabiny Tamás* püspök az identitásról, *Heller Ágnes* filozófus és *Jutta Hausmann* teológiai tanár a *Genézis könyvéről*, *Jelenits István* piarista szerzetes és *Csepregi András* teológus Isten törvényének mai értelmezéséről, *Jókai Anna* és *Lengyel Anna* az értelmiség küldetéséről és felelősségéről, *Vekerdy Tamás* pszichológus és *Réz-Nagy Zoltán* lelkész a „Tisztelet atyádat és anyádat!” parancsolatról és a családról folytatott eszmecseréről. A kötetben olvasható dialógusokhoz egy-egy harmadik beszélgetőtárs is csatlakozott: a disputák témái és gondolatmenetei művészeket ihlettek arra, hogy képzőművészeti alkotásokkal járuljanak hozzá a beszélgetések gondolatiságának többszörös ábrázolásához és értelmezéséhez.

Diabolikus világunkban felbecsülhetetlen értéket képvisel minden olyan kezdeményezés, amely a dialógusok kialakítását és az építő, gazdagító szellemi-kulturális kapcsolatok kiépítését tűzi ki céljául. Az ABKA *Asztali beszélgetések* című könyvsorozata fénylő szimbóluma lehet a kapcsolatépítésnek, a válaszok és megoldások közös keresésének párbeszédhiánytól elsötétülő világunkban.

■ P. G.

„Csapatépített” az iroda



FOTÓ: CSORBA GÁBOR

„A rendet nem rakni, hanem tartani kell” – többek között e gondolatot is elhozhatták *Korzenszky Richárd OSB* tihanyi perjelőtől (*képünkön*) egyházunk országos irodájának dolgozóit, akik az apátságot a március 26–27-ei munkatársi program keretében keresték fel. Az együttléti során ellátogattak a balatonboglári és a síófoki evangélikus templomba is, a tapasztalatcsere ugyanakkor a munkával kapcsolatos komoly megbeszéléssel is kiegészült a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban.

■ B. Zs.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Nálatok már föltámadt? címmel húsvétváró hajnali istentisztelet tartanak a pesterzsébeti evangélikus gyülekezetben április 12-én reggel fél héttől. Az alkalom érdekessége, hogy élő, internetes összeköttetés lesz a Japánban élő szandai evangélikus gyülekezettel. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Közygülesi közlemény. A Déli Evangélikus Egyházkerület közgyűlése április 24-én 10 órai kezdettel ülést tart a Tótkomlói Evangélikus Egyházközség gyülekezeti termében (5940 Tótkomlós, Luther u. 1.).

Erre az alkalomra a Déli Egyházkerület közgyűlésének tagjait szeretettel hívjuk és várjuk.

Erős vár a mi Istenünk!

Gáncs Péter püspök,
Radosné Lengyel Anna
egyházkerületi felügyelő

HIRDETÉS

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület
felügyelője



Adószámunk: 19700739-2-43
www.biblatarsulat.hu

HIRDETÉS

Az 1924-ben alakult Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület tizenkét tagjának életét, munkáját mutatja be az *Engem a szél ideo* című dokumentumfilm, amelyet április 12-én 22 óra 6 perctől vetít a Hír Tv.



Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.
Levél cím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Tel.: 28/360-170; mobil: 30/948-9575.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu;
gombosmi@invitel.hu.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Mert megörvendeztetted tetteiddel, Uram, kezded alkotásainak ujjongok. Zsolt 92,5 (Lk 19,37–38a; Jn 12,12–19; Fil 2,5–11; Zsolt 22,23–32) Tavasszal még az is rácsodálkozik a teremtett világ szépségére, az élet újjáéledésének titkára, aki egyébként nem fogékony az ilyesmire... A kereszténység ezen a héten azonban nem a rügyező ágaknak, a nyíló virágoknak örvend, és nem ezért hálás a szíve. Virágvasárnap van. A Golgota felé indul ma Jézus. A Megváltó tettekkel: a nagycsütörtöki vacsorával, a nagypénteki keresztthorodozással, kínna, fájdalommal teli halálával és húsvét hajnalán üres sírjával új életre eszmélt minket is. Ez a hét nem „ugyanolyan”, mint a többi. Készítjük lelkünket ma arra, amit átélni s akit ünnepelni fogunk a napokban. Áldott, aki az Úr nevében jön! Áldott nagyhetet mindannyiunknak!

Hétfő

Hiszen erre hívatatok el, mivel Krisztus is szenvedett értetek, és példát hagyott rátok, hogy az ő nyomdokait kövessétek. 1Pt 2,21 (Zsolt 82,3; Róm 5,6–11; Lk 22,63–71) A nagyhét más fénybe, más összefüggésbe helyez minden szenvedést: a keresztthorodozó Krisztus, aki búcsúzik tanítványaitól, küzd a Gecsemáné-kertben, megostorozzák, elmondhatatlan kínokat áll ki, kiesik, de folytatja útját a Golgota felé. Ő a szenvedő szolga, „népe vétke miatt éri a büntetés”. Megváltónk „a mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta”. A szenvedés a megtérésben nyer értelmet: hívőként tudom, hogy igen, Istenhez kerülök közelebb, az ő atyai kezéből kapok mindent, a jót is, a keresztmet is, de az erőt is, hogy azt elbírom. Sőt még azt is, hogy segítsék a másoknak vinni az övét!

Kedd

Nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk. ApCsel 4,20 (5Móz 4,9a; Jób 38,1–11; 42,1–6; Lk 23,1–12) Minden bizonyágtétel alapja végtére is ez: nem tehetjük, hogy ne mondjuk el! Így van ez kétezer éve. Urunk szól hozzánk – az egyház szól az ő Uráról. Akkor is, ha egy rendszer üldözi. Ha megfélemlítik, ha gyalázzák, akkor sem hallgat az, akit a hit megragadott. Ez a hét valami elemi erővel tölt fel mindannyiunkat: íme, látjuk, lássuk meg: Isten nem feledkezett el rólunk, az ígért Megváltó eljött, és nincs e világon hatalom, aki, amely nagyobb lenne nála! Ünnepeljük az életet, ünnepeljük Krisztust, s nem a négy fal között, nem némaságban, hanem kiáradó örömmel!

Szerda

Jézus vette a kenyeret, hálát adott, megtörte és e szavakkal adta tanítványainak: „Ez az én testem, amely tiérettetek adatik: ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.” Lk 22,19 (Ézs 59,21; Ézs 26,20–21; Lk 23,13–25) Holnap minden templomunkban vehetünk úrvacsorát. A bűneink bocsánatát kapjuk, és egy eljövendő asztalközösség áldásáról nyerünk megerősítést. Egy kétezer évvel ezelőtti húsvét történetét hallgatjuk az igéből, de nem a múlt emlékéből kell élnünk: mi is részesei vagyunk, amikor vesszük az úrvacsora szentségét. Él az Úr, akivel találkozunk. Emeljük föl lelkünket, éljük át azt a csodat, amelyet ostyában és borban lelkünk, hitünk erősítésére kapunk. Érezzük, amint szétárad bennünk a boldogság, hogy ennyire szeret minket az Isten.

Csütörtök

Jézus így imádkozott: „Atyám, ha akarod, vedd el tőlem ezt a poharat, mind-azáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied.” Ekkor angyal jelent meg neki a mennyből, és erősítette őt. Lk 22,42–43 (Jer 23,23–24; Jn 13,1–15/34–35; 1Kor 11,23–26; Lk 23,26–31) Emberi ésszel felfoghatatlan, hogy mit kellett Jézusnak elviselnie. Imádsága – drámai rövidségében – az egyik legmegrendítőbb tudósítás, akárcsak az „én Istenem, miért hagytál el engem” keresztien mondott szavai. Amikor erőnk feletti, teher van rajtunk, amikor vívódunk, „sorunk beteljesedésétől” félünk, bízunk az Isten. Nem ad olyan „kelyhet” amelyet nem bírunk el. Ha az ő akaratja lesz meg rajtunk, akkor nem félelem és gyötrelm, örök halál és kín, hanem élet és üdvösség lesz részünk.

Péntek

Emlékezzetek vissza, hogyan beszélt nektek, amikor még Galileában volt: az Emberfiának bűnös emberek kezébe kell adatnia és megfeszíttetnie és a harmadik napon feltámadnia. Lk 24,6b–7 (Zsolt 90,16; Jn 19,16b–30; 2Kor 5,14b–18/19–21; Lk 23,32–49) Nagypéntek: a gyász és a fájdalom órái. Szemünk előtt peregnék a képkockák. Még nem érti senki, csak az élettelen test, a sírkamra a valóság. Itt a vég. Itt?

Szombat

Isten, aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta, hogyan ajándékozna nekünk vele együtt mindent? Róm 8,32 (Mik 7,18; JSir 3,51–62; Lk 23,50–56) Nagyszombat: ma némák a harangok. Fekete leplek a templomokban. Gyász, félelem, értetlenség a tanítványok szívében. Miérttek, de csak némaság, csend. Isten nem kímélte tulajdon Fiát! Magunkra maradtunk, ha nagyszombat után nem virrad a másnap. A kísértő azonban nem vehet erőt rajtunk! Isten vele együtt odaajándékoz nekünk mindent! A nagyszombatok félelem, a magunkra hagyatottság érzése, az Isten nélküli világ érzete ha elfog, ha a halál tűnik a győztes hatalomnak, ragaszkodjunk ehhez az ígéhez. A húsvét hajnala érkezőben! Isten így akarta, így cselekedte: Krisztus legyőzte a halált. Mai tanítványok, akik félünk: ez az este szépséges, mert fájdalmában ott a remény, gyászában a hit: felvirrad. Feltámad!

■ KÓHÁTI DÓRA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból április 5-étől április 12-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>21.08 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> Bach: János-passió Virágvasárnap azt a művet tűzi műsorára a Bartók rádió, amelyről <i>Pilinszky János</i> költő így írt: „A passió története, drámája soha még ilyen erővel nem jelent meg bennem, mint a János-passió tegnapi előadásán. A zene nyelvén Bach mintha teológiai problémákra válaszolna, a spekulatív elme kérdéseire. Az örökkévaló Istenben miként zajlik le a történelem? A Szentháromság időtlen boldogságában a Fiúisten drámája, időbe vetett története? Zajlik a passió, drámaian, ahogy senki más tolmácsolásában, s az egész mű egy helyben lüktet, mintha Isten szívverését hallanánk.”</p>	<p>11.20 / TV2 <i>Csábító fűszer (görög–török vígjáték, 2003) (103’)</i> 12.55 / m2 <i>Magyarok Izraelben, 1. rész</i> II. András és Balaton romjai 19.40 / Kossuth rádió <i>Magyar költők megzenésített versei a Székiáltó együttes előadásában</i> 21.00 / Duna Tv <i>Új világ (osztrák dokumentumfilm, 2005) (102’)</i> 21.00 / m2 <i>Hazugságok hálójában (amerikai–kanadai film-dráma, 2006) (85’)</i> 21.15 / Bartók rádió <i>Marie-Claire Alain César Franck-organaműveket játszik</i> 23.10 / m1 <i>Visszajátszás</i> Sorozat a rendszerváltásról</p>	<p>13.20 / RTL Klub <i>Én, te, ők (brazil romantikus dráma, 2000) (104’)</i> 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zenészerzője: Heinrich Schütz</i> A házasság évei 14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő</i> A beszédről – 1. rész 17.15 / Duna II. Autonómia <i>Törédek – Fejezetek a magyar művelődés történetéből (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2001) (21’)</i> A Biblia magyar fordítása 21.10 / m1 <i>Különös történetek</i> Kepes András műsora 23.00 / Bartók rádió <i>Dzsesszkaleidoszkóp</i></p>	<p>13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebed bízunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása 13.40 / RTL Klub <i>Húgom nyomában (amerikai filmdráma, 2002) (88’)</i> 14.30 / Duna Tv <i>Rongyoshercegnő (magyar dokumentumfilm, 1975) (40’)</i> 16.34 / M. Katolikus Rádió <i>Testvéregyházaink életéből</i> Jelentések a protestáns világból 20.04 / Kossuth rádió <i>Költött költők költeményei</i> Weöres Sándor: Psyché 21.00 / m2 <i>Örület és valóság (amerikai–kanadai film, 2007) (85’)</i></p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>13.31 / Bartók rádió <i>XXII. debreceni Bartók Béla nemzetközi kórusverseny 2008.</i> 14.10 / Duna Tv <i>Délbáb Intercity (magyar versösszeállítás, 2009) (17’)</i> 15.06 / Hír Tv <i>Nincs asztalom, sem székem (magyar dokumentumfilm)</i> 18.00 / Bartók rádió <i>A zenéről</i> Händel Magyarországon 22.55 / HBO <i>Hurrikán (amerikai film-dráma, 1999) (145’)</i> 23.25 / m2 <i>Az éjszaka és a város (amerikai filmdráma, 1992) (107’)</i> 00.40 / Duna Tv <i>Telemann: Versenymű három trombitára és zenekarra</i></p>	<p>10.00 / m1 <i>Nagypénteki református istentisztelet közvetítése</i> <i>Cigándról. Igét hirdet Makatura József lelkész.</i> 10.04 / Kossuth rádió <i>Evangélikus istentisztelet közvetítése Pilisről</i> Igét hirdet Krámer György lelkész. 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zenészerzője: Heinrich Schütz</i> Passió 19.35 / Bartók rádió <i>Bach: Máté-passió</i> 20.55 / Duna Tv <i>Nagyszőlősi keresztút (magyar dokumentumfilm, 2005) (15’)</i> 00.50 / Tv2 <i>A passió (amerikai–olasz filmdráma, 2004) (120’)</i></p>	<p>12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében (26’)</i> Jézus-ösvény 13.00 / Duna Tv <i>Beavatás. Krisztus hét szava a keresztfán</i> 13.05 / Kossuth rádió <i>Báránylesen hegyen-völgyön</i> 13.55 / m2 <i>Szent Pál nyomain Máltán (ismeretterjesztő film, 2008) (26’)</i> 1. rész 20.00 / Zone Europa <i>A világ legszebb története – A Biblia (amerikai film-dráma, 1965) (193’)</i> 21.30 / Duna Tv <i>A könyörületesség papja (olasz életrajzi dráma, 2004) (100’)</i> 1. rész 22.25 / m1 <i>Tízparancsolat (lengyel tévéfilmsorozat, 1988) 1. rész</i></p>	<p>9.05 / Kossuth rádió <i>Mária Magdolna evangéliuma. Ördögh Szilveszter hangjátéka</i> 10.10 / m2 <i>A Biblia növényei (24’)</i> Húsvéti kert 10.25 / m1 <i>Evangélikus magazin (26’)</i> 13.37 / Bartók rádió <i>A solesmes-i apátság ének-kara húsvéti gregorián dallamokat énekel</i> 16.00 / M. Katolikus Rádió <i>„Valaki ír a kezdeddel”</i> Húsvéti versösszeállítás 20.00 / Duna II. Autonómia <i>Szent Ferenc (olasz filmdráma, 2002) (92’)</i> 22.06 / Hír Tv <i>Engem a szél ideo és letett (magyar dokumentumfilm, 2008) (25’)</i></p>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Rovatvezetők: Ecsedi Zsuzsa – ÉnekKincsTár (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóhát Dorotya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Vég helyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veg helyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Magyar Közlöny Lap-és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató. Árúsítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302. Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzáratok kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írások tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

